

ISSN1846-7946
Vol.2 2020./Vol.1 2021.

Glasnik

Medicinskog fakulteta u Splitu

Organizirano cijepljenje studenata ◆ Kako je studirati za vrijeme pandemije ◆ Deset godina studija TRIBE ◆ Prof. dr. sc. Ante Tonkić i Željko Ivančević dr. med. izradili prvu digitalnu nastavnu platformu

Riječ glavnog urednika *Glasnika Medicinskog fakulteta u Splitu*

Drage studentice i studenti, poštovane kolegice i kolege, protekla COVID godina, koja je za nama, lišila nas je normalne nastave, normalnih fakultetskih susreta, druženja, putovanja, stručnih i društvenih zbivanja. Lišila nas je svega na što smo bili navikli, pa se skoro isto dogodilo i s našim *Glasnikom*. U COVID godini dobili smo novu Upravu Medicinskog fakulteta u Splitu, promijenili su se članovi mnogobrojnih fakultetskih povjerenstava, pa se tako promijenio i sastav uredništva *Glasnika*, a i njegov glavni urednik.

Ono što se zasigurno nije promijenilo, to je naša želja da i nadalje pratimo sva aktualna zbivanja na našem fakultetu, da vas o tome obavještavamo, da i dalje redovito iznosimo i pohvale i pokude uočenih situacija i zbivanja, kao što su to ranije radili i svi naši prethodnici.

Činjenica da se u prvom valu pandemije gotovo ništa nije dođalo na Fakultetu, da smo se tek početkom nove akademske godine priviknuli na tzv. „novo normalno“, da je nova Uprava počela funkcionirati, zajedno sa svim novim povjerenstvima, tek najesen 2020. godine, kada smo svi već navikli raditi u COVID „modu“, odgodila je izlaženje redovitog broja *Glasnika* krajem kalendarske godine zbog kratkoće vremena za njegovu pripremu.

Zato smo se pobrinuli da ovaj COVID dvobroj obuhvati sve zanimljivo što se događalo u proteklih deset mjeseci, nastavljajući rad naših prethodnika, jednakim marom i voljom za praćenje svih relevantnih događanja povezanih s aktualnom situacijom i našim fakultetom.

Želja nam je da se i svi vi, radi kojih *Glasnik* postoji i izlazi, u što većem broju aktivno uključite u uređivanje novih brojeva, kao što su to i sada napravili naši studenti, nastavnici i kliničari. Slanjem vaših priloga Uredništvu svaki sljedeći broj *Glasnika* bit će bolji, kvalitetniji, zabavniji i zanimljiviji, a mi

ćemo se potruditi da svi ti prilozi nađu mesta na njegovim stranicama.

Dobro došli.

Tonko Vlak

IMPRESSUM

Glasnik Medicinskog fakulteta u Splitu

Dvobroj, vol.2 2020./vol.1 2021.

adresa: Šoltanska 2, 21000 Split

e-mail: glasnik@mefst.hr

Glavni urednik:
Tonko Vlak

Studentski urednik:
Dina Mrčela

Uredništvo:
Lana Barać; Dalibora Behmen; Josipa Bukić; Petra Nizeteo; Valdi Pešutić Pisac; Mislav Radić; Marin Viđak; Karla Vrkić; Ljubo Znaor; Nikolina Vitturi Bagatin; Dalibor Gabela, autor fotografija (na stranicama 2, 4, 6, 7, 9, 14, 15, 26, 27, 29, 38, 39, 43, 44, 51)

Lektorica za hrvatski jezik:
Josipa Korljan Bešlić

Dizajn i prijelom:
Jadranka Matas

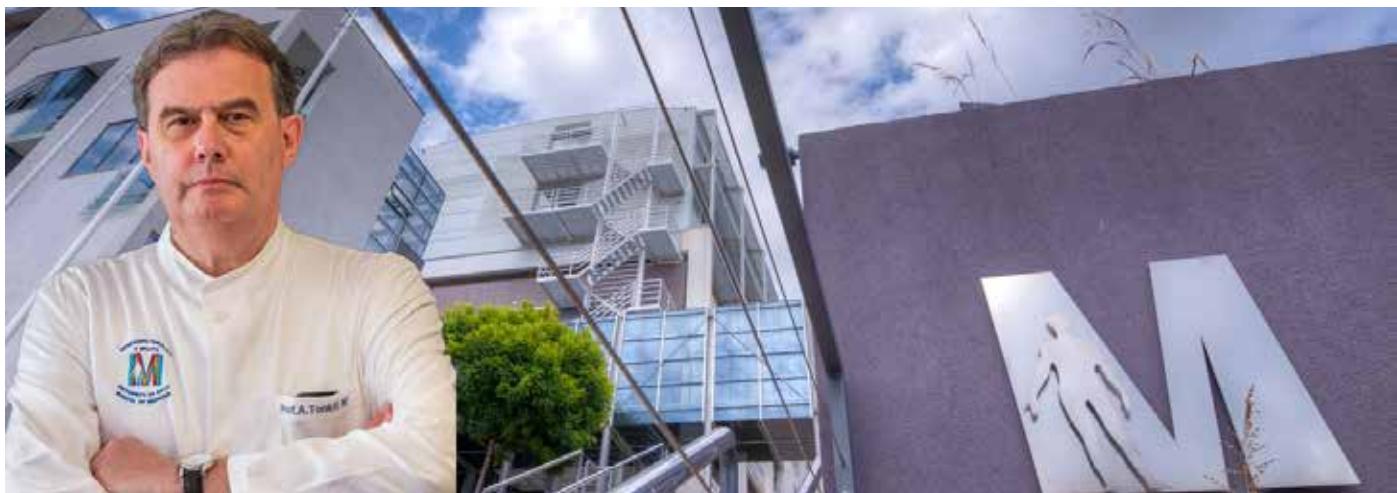
Tisk: PRINTERA d.o.o., Sv. Nedelja

Prijašnji urednici:
2019 - 2020 Ivica Grković; 2013 - 2018 Milan Ivanišević;
2009 - 2012 Livija Puljak; 2007 - 2009 Ivica Grković

Naklada: 400 primjeraka
Split, lipanj 2021.

	T. Vlak Riječ glavnog urednika	02	
	D. Mrčela i K. Vrkić Intervju s prof. dr. sc. Antonom Tonkićem, dekanom MEFST-a	04	32 Svečana dodjela Nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu
	M. Viđak Cijepljenje studenata na Medicinskom fakultetu u Splitu	06	33 I. Galic Radionica PRGF® Endoret® i BTI® implantata u organizaciji Katedre za oralnu kirurgiju studija Dentalne medicine
	P. Nizeteo Intervju s izv. prof. dr. sc. Renatom Pecotić, prodekanicom za nastavu i studentska pitanja	07	34 Lj. Znaor Oftalmologija na jedinstven dalmatinski način
	K. Vrkić Intervju s prof. dr. sc. Ozrenom Polašekom, pročelnikom Katedre za javno zdravstvo i voditeljem Centra za globalno zdravlje	09	36 T. Vlak Što znamo o limfedemu i kako ga možemo liječiti?
	D. Mrčela i P. Nizeteo Intervju s dr. sc. Andrijom Babićem, dr. med., specijalizantom hitne medicine Zavoda za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije	11	39 B. Bećir Poliklinika Podologija nova je nastavna baza Katedre za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu
	D. Mrčela Intervju s prim. dr. sc. Željka Karin, ravnateljicom Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije	14	42 Prof. dr. sc. Ante Tonkić i Željko Ivančević, dr. med. izradili prvu digitalnu nastavnu platformu
	M. Viđak Intervju s izv. prof. prim. dr. sc. Ivom Ivićem iz Klinike za infektologiju KBC-a Split	15	43 ISMF@mefst.hr Instalirana su i montirana nova računala na PAK-u
	K. Grcić Kako je studirati Dentalnu medicinu za vrijeme pandemije?	17	43 R. Tokalić i M. Viđak Upute za korištenje MS Teamsa
	E. Slapničar; L. Kolak Kako je studirati za vrijeme pandemije	18	44 uzz@mefst.hr POIROT – nacionalna baza projekata
	Erceg, Pranić i Škarpa Natjecanje u izradi i prezentaciji znanstvenog postera (Scientific poster competition)	19	44 J. Ramljak Projekt Social Innovation for integrated health CARE of ageing population in ADRION Regions (SI4CARE) započeo s provedbom
	M. Barać Pogled u sebe	21	46 J. Bukić Održan prvi sastanak u sklopu projekta IQPharm
	M. Vuković Triaža	22	46 U funkciju stavljena nastamba za animalne modele na MEFST-u
	V. Ercegović Smanji brigu, čitaj knjigu - MEFST Book Club	23	48 Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu
	K. Čavka CroMSIC-ove mrežne aktivnosti	23	49 Održano predstavljanje projekta „Istraživački medicinski centar Split“
	D. Sapunar, L. Puljak Deset godina studija TRIBE: kako postići izvrsnost	24	50 Digitalizacija i unapređenje nutritivne skrbi oboljelih od kroničnih bolesti
	Dodjela nagrada i priznanja za ak. god. 2018/2019	25	51 T. Poklepović Peričić Prvi hrvatski virtualni Cochrane simpozij otkrio prednosti online umrežavanja
	Vremeplov 2007	28	52 I. Zakarija Grković Cochrane objavljuje kratki prikazi brzih sustavnih pregleda vezanih za COVID-19
			53 Foto kolačić / Foto žulj
			54 Mouna Lisa
			55 Foto strip Masline

Intervju s prof. dr. sc. Antonom Tonkićem, dekanom MEFST-a

Prošle godine u jeku pandemije bili ste prodekan za nastavu, a trenutno ste novoizabrani dekan Medicinskog fakulteta u Splitu. Možete li nam reći kako ste se snašli u obnašanju te iznimno zahtjevne dužnosti u ovom „novom normalnom“ vremenu?

Na temelju odluke Vlade Republike Hrvatske o obustavi izvođenja nastave u visokim učilištima zbog pandemije uzrokovane SARS-CoV2 virusom 16. ožujka 2020. obustavljen je redovito izvođenje nastavnog procesa te je odmah uspostavljen sustav učenja na daljinu Merlin (Moodle), što je na našem fakultetu bilo moguće s obzirom na odličnu koordinaciju mjerodavnih službi. Ubrzo je organizirana i odgovarajuća edukacija nastavnika i studenata, što je omogućilo nastavak nastavnog procesa. Ipak, kontaktну nastavu na našim studijskim programima nemoguće je zamijeniti nastavom na daljinu

Posao dekana iznimno je zahtjevan, a poglavito u doba pandemije. Kakvo je Vaše mišljenje o trenutnoj nastavnoj organizaciji Fakulteta u odnosu na isto razdoblje prošle godine?

Obnašanje funkcije dekana časna je, ali izrazito odgovorna funkcija koja pretpostavlja savjestan i kompetentan rad koji se treba temeljiti isključivo na postulatima dobre akademske prakse. Moji sadašnji ciljevi uključuju permanentnu optimizaciju strategije nastavnog i znanstveno-istraživačkog procesa sukladno realnosti koja je determinirana pandemijom COVID-a 19. Organizacija nastavnog procesa uz striktno provođenje racionalnih epidemioloških mjera na našem

fakultetu primjer je kako dobro uređen sustav može odgovoriti na izazove uzrokovane pandemijom.

Svakodnevno ste u kontaktu i sa studentima. Što mislite kako je na njih utjecao ovaj prelazak na online nastavu?

Prelazak na online nastavu nesumnjivo je doveo do pada koncentracije i motivacije studenata, što je sasvim razumljivo. Studentski život osim učenja treba uključivati i odlaske u kina, kazališta, druženja te adekvatnu komunikaciju. Stoga tijekom ove akademske godine uporno inzistiramo na održavanju kontaktne kliničke nastave, što uz striktno pridržavanje epidemioloških mjera i uspijevamo. Na MEFST-u je provedeno prvo organizirano cijepljenje studentske populacije u Republici Hrvatskoj upravo s ciljem kontinuiranog održavanje kontaktog oblika kliničke nastave.

Zamislite da ste student u doba pandemije. Prema Vašem mišljenju koliko biste uspijevali održavati koncentraciju pri online predavanjima?

Davno sam bio student, ali bih se vjerojatno ponašao isto kao i naši studenti. Tijekom pandemije bitno je zadržati pozitivan stav uz prihvatanje neizvjesnosti. Upravo u kriznim vremenima uloga liječnika iznimno je važna te uvijek moramo biti spremni pomoći drugim ljudima.

Svi se nadamo da će ova pandemija što prije završiti i s radošću iščekujemo povratak normalnom. Zanima nas hoće li se i u budućnosti (kada pandemija završi) neki

dijelovi nastave održavati na daljinu?

Trajanje pandemije nije moguće prognozirati, ali Uprava MEFST-a uvijek će uporno inzistirati na striktnom pridržavanju epidemioloških mjera, kao i na programu cijepljenja studenata i zaposlenika MEFST-a, što će omogućiti u bliskoj budućnosti povratak na klasični oblik medicinske izobrazbe. Naravno, i prije pandemije pojedina predavanja održavala su se na daljinu.

Mnogo studenata kliničkih godina žali se kako su prošle godine ostali uskraćeni za praktični dio nastave koji se nije mogao provoditi zbog pandemije. Primjerice, neki od njih nisu imali nijedne vježbe iz Infektologije ili im je kontaktna nastava prekinuta na samom početku Interne medicine. Smatrate li da će se to odraziti na početak njihova rada kao samostalnih liječnika s obzirom na to da je ukinut staž?

Svi klinički oblici nastave koje nije bilo moguće provesti nadoknadit će se prema planu i programu Povjerenstva za nastavu.

Neki od studenata kliničkih godina imali su priliku dio vježbi iz kolegija Interne medicine i Oftalmologije održavati izvan KBC-a Split u općim bolnicama u Zadru, Dubrovniku i Šibeniku. Prema Vašem mišljenju treba li uvesti više takve nastave kako bi se studentima pokazala kvaliteta rada i u tim bolnicama, a tim liječnicima pružila prilika za napredak?

Uprava MEFST-a i dalje će inzistirati na održavanju određenih oblika kliničke nastave u našim nastavnim bazama (OB Šibenik, OB Zadar, OB, Dubrovnik, OB Pula). Dosadašnja su iskustva naših studenata pozitivna a jedna od ključnih misija sadašnje uprave MEFST-a jest optimizacija nastavnog i znanstveno-istraživačkog procesa u svim našim nastavnim bazama.

Gotovo svima najgora 2020. godina Vama je bila jedna od uspješnijih godina. Osim pozicije dekana, Vi i dr. Ivančević dobili ste plaketu Sveučilišta za izradu digitalne nastavne platforme. Možete li nam reći nešto o tom projektu?

Digitalna nastavna platforma Katedre za internu medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu postala je integralni i najvažniji dio HeMED platforme Hrvatske liječničke komore. Riječ je o sveobuhvatnoj digitalnoj nastavnoj platformi s ciljem kontinuirane medicinske edukacije studenata, liječnika i pacijenata. Korisnici platforme mogu se trajno i besplatno educirati te kontinuirano dobivati ažurirane informacije iz

svjetski priznatih renomiranih medicinskih udžbenika na hrvatskom jeziku. S obzirom na to da je to prva digitalna nastavna platforma, veseli nas što je to prepoznalo ne samo Sveučilište u Splitu već i Hrvatski liječnički zbor (Plaketa za nastavnu izvrsnost Hrvatskog liječničkog zbora 2021.)

U Vašem trogodišnjem mandatu u planu su zasigurno i drugi projekti. Ukratko, možete li nam reći kako planirate podići Medicinski fakultet u Splitu na još veću razinu?

MEFST je najvažnija obrazovna i znanstveno-istraživačka institucija u biomedicini na području jugoistočne Europe, stoga je ključna uloga našeg fakulteta u unapređenju svih procesa koji poboljšavaju prijenos znanja i vještina uz razvoj novih nastavnih planova i programa, novih EU projekata, novih digitalnih tehnologija te međunarodne suradnje i znanstvenog rada. Uskoro planiramo sanirati građevinsku konstrukciju u Zgradu A te izgraditi novu Zgradu D sredstvima EU-a.

Splitski fakultet poznat je po iznimnom znanstvenom radu koji iz dana u dan sve više napreduje. Kako planirate dodatno osnažiti to područje te privući studente da se priključe znanstvenoj zajednici?

Osnovne smjernice za razvoj znanosti uključuju informatizaciju procesa Ureda za znanost, osnaživanje suradnje voditelja pretkliničkih i kliničkih istraživanja u cilju poticanja translacijskih istraživanja, razvijati sustav znanstveno-istraživačkog rada za studente te razvijati nove oblike potpore za mlade istraživače. Nedavno je usvojena nova strategija znanstvenog razvoja Medicinskog fakulteta u Splitu za razdoblje 2021.-2027.

Tko je Vaša „desna ruka“ i najveća pomoć u fakultetskom radu?

Uspješno rukovođenje kompleksnim i renomiranim visokim učilištem moguće je jedino koordiniranim i kompetentnim timskim radom. Iznimno sam ponosan na prodekane (izv. prof. dr. sc. Renata Pecotić, prof. dr. sc. Katarina Vukojević, prof. dr. sc. Ante Punda, prof. dr. sc. Darko Modun, izv. prof. dr. sc. Joško Božić te doc. dr. sc. Ivan Galić) s kojima surađujem posljednjih pet godina. Naše temeljne postavke uključuju kontinuitet razvoja, osiguravanje finansijskih preduvjjeta, odgovornu kadrovsку politiku, promicanje ugleda i prepoznatljivosti Fakulteta u društvu te upravljanje visokim učilištem temeljem postulata dobre akademske prakse.

Dina Mrčela i Karla Vrkić

Cijepljenje studenata na Medicinskom fakultetu u Splitu

Jedan od prvih koraka u sprječavanju širenja pandemije bolesti COVID-19 je cijepljenje zdravstvenih djelatnika. Studenti medicine, premda (još) nisu pravi zdravstveni djelatnici, aktivno su pomagali u borbi protiv COVID-a, a aktivni su i u bolnici i na fakultetu. Kako je važno osigurati nesmetanu kliničku nastavu i što prije se vratiti u „staro normalno“, jasno je kako studente medicine treba čim prije procijepiti.

Zbog toga su s Dekanske konferencije medicinskih fakulteta uputili poziv Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo da se

studente medicine uvrsti na prioritetnu listu za cijepljenje protiv SARS-CoV-2, što je Hrvatski zavod za javno zdravstvo i potvrdio te se pristupilo pripremama za cijepljenje studenata, prvo onim viših godina studija, a potom i ostalih.

Naš je fakultet to napravio prvi u državi, te je masovno cijepljenje prvih studenata provedeno 08. ožujka 2021. godine. Ovim putem se zahvaljujemo upravi na brzoj organizaciji cijepljenja te svim studentima koji su se odlučili cijepiti i tako ubrzati dolazak kraja ove pandemije.

Marin Viđak

Intervju s izv. prof. dr. sc. Renatom Pecotić, prodekanicom za nastavu i studentska pitanja

U jeku pandemije bili ste članica Povjerenstva za nastavu. Možete li nam reći nešto više o tom periodu?

U ožujku 2020. godine u Hrvatskoj suočili smo se s naglim zbijanjima pandemije. Bilo je potrebno donijeti odluke važne za nastavu i omogućiti da se akademska godina izvede do kraja. Stresno je bilo to činiti u uvjetima koji su bili krajnje neobični i izazovni za cijelu Upravu Fakulteta te smo u nekoliko dana morali uskočiti u novi sustav nastave na daljinu koja je većini nastavnika i studenata do tog trenutka bila nepoznanica. Mislim da je zadovoljstvo svih studenata i nastavnika što je prethodna akademska godina privredna kraju nadomjestilo neke nedostatke i manjkavosti koje su nastale u nastavi, pogotovo u kliničkoj nastavi koja zahtijeva usvajanje određenih vještina na svim studijskim programima. Neki su se nedostaci nastojali nadoknaditi u novoj akademskoj godini. Uvijek ostaje mogućnost da se u danima bez nastave, kao i ljeti uz dobru suradnju s našim kolegama koji vode kliničku nastavu i nadasve uz motivaciju studenata i u ovoj akademskoj godini mogu nadoknaditi željene vještine.

I prije početka nove akademske godine organizirali smo nekoliko radionica o organizaciji i provođenju nastave na daljinu, tako da smo bili jako dobro pripremljeni za tzv. hibridni model nastave koji jako dobro funkcioniра.

Sada ste prodekanica za nastavu i studentska pitanja. Kako je biti na toj funkciji?

Izazovno i teško, zato što smo još uvijek u specifičnoj situaciji uzrokovanoj pandemijom te je jako teško planirati. Imamo izvrsnu suradnju sa sveučilišnim COVID centrom, kao i Nastavnim zavodom za javno zdravstvo zahvaljujući kojima imamo jako dobru epidemiološku situaciju na Fakultetu. Dodatni izazov u planiranju, kao i u izvođenju nastave gubitak je učionica na četvrtom i petom katu zgrade Temeljnih medicinskih znanosti koji se dogodio nekako u isto vrijeme kada je započeo prošlogodišnji *lock down* u petak 13. ožujka 2020. Upravo je nastava na daljinu umanjila realan doživljaj manjka prostora, no drugi dio naših profesionalnih života koji uključuje i znanstveni rad zasigurno vidno pati jer su vodeći zavodi Fakulteta i znanstveno-istraživački laboratorijski izvan funkcije sada već godinu dana. Sadašnja Uprava ulaže ogromne napore u rješavanje tih gorućih problema te se očekuje skora sanacija četvrtog i petog kata. Uspostavljena je i suradnja s Institutom za mediteranske kulture (Medils), a početkom lipnja otvara se Centar za translacijska istraživanja u prizemlju zgrade B.

Koliko god bilo teško i izazovno biti prodekanica za nastavu u ovako specifičnoj situaciji, dobra suradnja sa svima uključenima u rad referada, ponajprije meni najbližim suradnicama Željki Marelja, Heleni Jović, ali i svima drugima, Josipu Bariću, Dijani Buljubašić, Tini Komar, Dalibori Behmen, Jeleni Brunčić, Martini Pelivan, Borisu Matutinoviću i Alenu Šakiću omogućuje da se sustav drži pod kontrolom. Informatička je služba (Davor Lukšić, Leo Roglić i Dalibor Gabela) također važan dio ove cjeline, kao i suradnice u poslijediplomskoj nastavi Julija Pusić i Ines Matutinović. Znate ono, „imam mali krug velikih ljudi...“

Kako trenutno funkcionira nastava na studiju Medicine?

Sve od početka akademske godine 2020./2021. pa dok se sada krajem ožujka u našoj županiji epidemiološka situacija nije pogoršala, nastava je išla hibridnim modelom, što znači da su sva predavanja i seminari bili na daljinu, a pretkliničke i kliničke vježbe odvijale su se uživo u manjim skupinama i uz poštovanje epidemioloških mjera. Pogoršanjem situacije lokalni je stožer dao preporuku svim sastavnicama Sveučilišta da krenu na tzv. C model nastave, koji znači potpunu *online* nastavu, no suglasnošću ministra zdravstva uspjeli smo zadržati provođenje kliničkih vježbi svim studijskim programima. Spomenuta suglasnost svim studentima Medicinskog fakulteta priznaje status zdravstvenih djelatnika, što im pruža mogućnost da u svojoj edukaciji borave u zdravstvenim ustanovama i odrađuju kliničku nastavu.

Kakav je Vaš komentar na dosad održanu *online* nastavu – koliko su se dobro u tome snašli profesori?

Što se tiče prošle akademske godine, moram reći da je bilo stresno i izazovno. Zapravo, mali je dio nas profesora dotada aktivno koristio resurse *online* nastave, tako da smo učili u hodu. Predavanja su se postavljala u obliku *PowerPoint* prezentacije, ubrzo i sa snimljenim glasom predavača. Poslije su predavači počeli koristiti *Zoom* i slične platforme. Uz silan trud i obostrane improvizacije da stvari učinimo boljima, godina je odraćena. U ovoj akademskoj godini većina katedri uspješno koristi *MS Teams* za održavanje nastave na daljinu te smo u pripremama za tekuću akademsku godine navrijeme poduzeli sve što je potrebno da se nastava odvija u realnom vremenu i što je kvalitetnije moguće.

Što biste rekli koliko je efikasno studentsko praćenje nastave kada je ona na daljinu?

Vjerujem da svim profesorima manjka interakcije sa studentima. Kada držite nastavu uživo, možete vidjeti i osjetiti skupinu, vidjeti govorite li dobro, prate li vas studenti, koliko su koncentrirani, prilagoditi se njihovim potrebama. Ponekad imate dojam da govorite sami sebi, ne znate koliko riječi doista dopiru do slušatelja. Čitajući, gledajući i osluškujući sve, mislim da ni studenti nastavu na daljinu ne bi odabrali kao primarni oblik učenja, stoga prepostavljam da bismo, kad bismo mogli, i mi nastavnici i studenti istog trena prešli u *offline* nastavu, kao što je nekad bila. *Online* da, ali u kontroliranim malim dozama.

Učinkovitost *online* nastave i sve njezine posljedice, bojim se, tek ćemo vidjeti i osjetiti u nadolazećim godinama jer je nažalost prisutna na svim razinama obrazovanja, od osnovnih škola do fakulteta. No, ne zaboravimo da ne govorimo samo o razinama znanja, usvojenim vještinama nego i svim drugim posljedicama i utjecajima na mentalno zdravlje, socijalne interakcije, emocionalni život i sazrijevanje.

Zamislite da ste student u doba pandemije. Koliko biste uspijevali održavati koncentraciju pri *online* predavanjima?

Mogu se samo pokušati staviti u vašu kožu. Zasigurno je teže i izazovnije. Mislim da još lakše možete odlutati mislima nego kada ste na nastavi uživo. Uvijek je mobitel negdje pri ruci, pa još ako nemate privilegij biti sami u sobi, ako predavanje i nije najinteresantnije, imamo dobitnu kombinaciju za fizičku prisutnost, a psihičku odsutnost s nastave. Sve skupa mislim da nije lako, niti je lako biti student niti profesor u ovo vrijeme, ali svi moramo naći način da iz svega izvučemo bolje i više.

Prema Vašem mišljenju koliko su mjerodavni pisani ispitovi provedeni na daljinu?

Naizgled ne bi trebalo biti razlike, ali! Student medicine, dentalne medicine, farmacije bez razlike bi trebao pristupati *online* ispitu kao i klasičnom pisanim testu u učionici. I opet ću ponoviti ono ali.. Pratimo i nadziremo kamerama ponašanje na *online* testovima i doista većina studenata pošteno odradi svoj zadatak. Na kraju svatko je odgovoran za svoje postupke, znanja, propuste pa neka promisli u koju profesiju ulazi, kome će sutra biti uzor i nada i kako će primijeniti stečeno znanje u liječenju čovjeka.

Od ožujka 2020. godine mnogo je studentske kliničke prakse izgubljeno. Razmišljate li o nekim dodatnim kliničkim vježbama ili rotacijama u svrhu nadoknade?

Cijela Uprava Fakulteta svjesna je te potrebe. Već sam prošle godine razgovarala s nekim predstojnicima klinika i pročelnicima katedri koji su tada iskazali spremnost da se studentima pruži mogućnost dolaska na klinike ljeti, izvan redovne nastave. Znam i da kolege sa studija Dentalne medicine ulažu velike napore da se studentima na neki način nadoknade gubitci iz prošle akademske godine. Voljela bih u svakom slučaju da do nas dođe studentska inicijativa. Prijedloge ću rado poslušati i napraviti sve što mogu da im u tome i pomognem.

Svima je situacija uzrokovana pandemijom postala „novo normalno“. Jeste li ponekad pod stresom zbog toga i tko su Vam oslonci?

Stres je uvijek nekako tu, gotovo svakodnevica. Nastava je živi sustav sastavljen od studenata i nastavnika i za sve njih treba biti tu. Najvažnije je očuvati red, poštovati svakoga i pokušati biti koliko-toliko smiren. U donošenju odluka uvijek treba promisliti o više koraka koje će neka odluka posljedično provesti, i nikada nije moguće sve predvidjeti – u ovo vrijeme nije lako predvidjeti što će biti sutra, a kamoli za deset dana. Što se tiče oslonaca u stresnim situacijama, naravno da je obitelj na prvom mjestu, a ono što mi dodatno daje sigurnost i važan

oslonac jest vjera. Velika su mi pomoć i moji kolege suradnici na Katedri koji su praktički moja druga obitelj, podrška smo jedni drugima iz dana u dan. I naravno tim prodekanom koji jedni drugima pomažemo i međusobno se podržavamo kako bismo i dekanu olakšali vođenje Fakulteta.

Za kraj, koji su Vaši planovi za nadolazeću akademsku godinu 2021./2022.?

Najveća želja bila bi da pandemija što prije završi, da hodnici na Fakultetu odjekuju studentski glasovi i da se sadašnja tišina u učionicama ugasi. Sve čemo drugo pomalo, iz dana u dan.

Petra Nizeteo

Intervju s prof. dr. sc. Ozrenom Polašekom, pročelnikom Katedre za javno zdravstvo i voditeljem Centra za globalno zdravlje

Smatraće li, kao član Vladina Znanstvenog savjeta, da su trenutne mjere u Republici Hrvatskoj dovoljno stroge za sprečavanje širenja zaraze ili smatraće da će otvoreni kafići i fitness centri itekako pridonijeti širenju COVID-a-19? Trebamo li očekivati nove valove COVID-a i hoće li ih naš zdravstveni sustav uspjeti podnijeti?

Kada govorimo o wuhanskome soju, mislim da su postojeće mjere bile dovoljno striktne. Međutim, sada je jasno da se kod nas širi britanski soj za koji znamo da je prilično zarazniji te je jasno da postojeće mjere nisu dovoljne da se spriječi zaraza. Mislim da smo svi krajem zime krenuli u opuštanje, što nam je kolektivno psihološki godilo, no britanski soj zahtijeva strožu kontrolu i striktnije mjere. Naš je zdravstveni sustav ove zime pokazao da se može nositi s znatno većim brojevima, no to nam ne smije biti uporište da dopustimo širenje pandemije.

Slažete li se sa svim odlukama Vlade ili smatraće da se u nekim trenutcima trebalo agresivnije pristupiti te uvesti striktnije mjere? Čini li Vam se da je u bilo kojem trenutku pandemija bila izvan kontrole?

Mjere su bile nužno zlo, pokušaj čuvanja zdravstvenog sustava. I prije epidemije naš zdravstveni sustav nije bio izdašan, a sada smo ga dodatno zagušili. S obzirom na trenutni ishod, mislim da su mjere, posebno one donesene krajem prošle godine, uistinu postigle željeni učinak.

S obzirom na golemu medijsku pozornost koju je izazvala navodna povezanost AstraZenecu s koagulacijom krvi i činjenicu da je ono zabranjeno u nemalom broju europskih zemalja, smatrati li da možemo očekivati porast broja oboljelih zbog broja ljudi koji odustaju od cijepljenja?

Sigurno da je ova navodna povezanost Astra Zenecu s koagulacijom krvi utjecala na odaziv ljudi na cijepljenje. Ljudi se ne žele izlagati riziku od potencijalne smrti radi cijepljenja protiv virusa od kojeg će možda oboljeti. Iako se na početku činilo da to cjepivo ne izaziva trombotične događaje, sada se ispostavila da taj rizik ipak postoji, iako je uistinu nizak. Zbog toga su neke zemlje postavile ograničenja i koriste se ovim cjepivom samo za pojedine dobne skupine.

U posljednje vrijeme dosta se govori o novim sojevima i porastu broja teže oboljenih među mlađom populacijom. Mislite li da bi to moglo izazvati preopterećenost zdravstvenog sustava u Hrvatskoj? Kako komentirate činjenicu da je sve više mlađih pacijenata s teškom kliničkom slikom?

Činjenica je da novi soj zaista više hvata mlađu populaciju, međutim, moramo uzeti u obzir da se stariji više čuvaju i da su dijelom procijepljeni. Upravo je ta dinamika i problem ove epidemije – sve se konstantno mijenja te ni za što ne postoji jedan siguran razlog.

Kako komentirate situacije s COVID-om u drugim zemljama? Čiji model mjera smatrati kvalitetnim i učinkovitim u sprečavanju zaraze, a za koje zemlje smatrati da su dopustile rasplamsavanje pandemije neuvođenjem adekvatnih mjera navrijeme?

Svaka je država pokušala donijeti mjere koje su prilagođene njoj, ovisno o svojem stavu i kapacitetu. Nijemci su, primjerice, imali vrlo strog, a Švedani jako blag stav. Iskustva drugih zemalja imaju neku vrijednost, ali ih ne možemo izravno prenijeti na sebe. Ista je situacija s podatcima o mortalitetu. Sigurno je zanimljivo da klimatološki i geografski kasnimo za Europom nekoliko tjedana te nam to omogućava da možemo gledati u Europu i predviđati daljni ishod u Hrvatskoj. Neke su se vlade opredijelile za strože mjere, a druge su, kao i mnoge skupine, zazivale osobne slobode. No, zaključno – nema osobne slobode ako time ugrožavamo druge ljudе.

Smamate li da je učinkovitost svih cjepiva podjednaka ili neko od trenutno dostupnih smamate superiornijim od drugog? Mislite li da je hrvatski model cijepljenja, odnosno određivanje prioriteta zadovoljavajuć ili je trebalo više cijepiti mlađu populaciju za koju se smatra da zbog boravljenja u kafićima i fitness centrima možda širi virus više nego stariji?

Idealno bi bilo da imamo dovoljno doza i da svi koje žele biti cijepljeni i budu. Postavljanje prioriteta je, nažalost, nužno zlo. Ako cijepimo stare – štimmo preživljenje. Ako cijepimo mlade – štimmo ekonomiju. Idealno je pokriti cijelu frontu, odnosno cijepiti sve. Ako to ne učinimo, konstantno ćemo imate rezervoare novih sojeva koji će stizati iz primjerice zemalja u razvoju, gdje populacija neće biti procijepljena.

Što se tiče razlike između dostupnih cjepiva, u ovom trenutku nemamo dovoljno podataka za procjenu koje bi moglo biti superiornije od drugog. Ovu se sezonu cijepimo kako stignemo, ali bi nam iduću trebalo biti jasnije koje je cjepivo učinkovitije, ponajprije u zadržavanju titra protutijela. Očekujem i razlike po indikacijskim popisima – neko će cjepivo možda biti učinkovitije za jednu populaciju, drugo za drugu populaciju.

Kakva je Vaša procjena o ishodu epidemije, kad predviđate kraj epidemije i kakva predviđanja imate za ovo ljeto?

Prošlo je ljeto bilo predivno i nadamo se da će i ovo biti takvo. Moramo uzeti u obzir da nadolazeća turistička sezona ovisi o procijepljenosti naše države, jer će turisti sigurno razmišljati i vagati isplati li se putovati u Hrvatsku koja ima jednu od najnižih stopa procijepljenost populacije. Mislim da će većina turista „igrati na sigurno“. Ako smo nešto naučili, to je da je virus nepredvidljiv i da ga itekako treba ozbiljno shvatiti.

Što se tiče ishoda epidemije, to je pitanje, nažalost, vrlo nezahvalno. Već unutar nekoliko tjedana situacija se može promjeniti. Najnepovoljniji je scenarij širenje novih sojeva, koji bi nas mogli u najgorem slučaju dovesti u sličnu situaciju kao ova u kojoj smo sada. No, razvoj novih pristupa cijepljenju i novih ideja sigurno će nas riješiti i ovog problema. Osobno jako puno očekujem od mRNA cjepiva u budućnosti.

S obzirom na to da predajete na Medicinskom fakultetu u Splitu, kakav je Vaš komentar na nastavu na daljinu i smamate li da se ovakvim održavanjem nastave uspjelo

**održati adekvatno obrazovanje budućih liječnika?
Smatraće li da su nove generacije liječnika ostale „uskraćene“ za dio znanja i kliničke prakse koja nije održana?**

Mene je kao profesora ova situacija potpuno zatekla i mislim da ovo što radimo nije ni sjena onoga što smo radili prije. Moja je nastava oduvijek bila temeljena na praktičnom pristupu koji ovim online načinom nikako ne mogu zadovoljavajuće provoditi. Problem je nedostatak neverbalne komunikacije koja je

iznimno važna u prenošenju znanja. No, najgora je situacija u manjku mogućnosti kliničke nastave.

Bio je niz ideja u samom početku da će studenti pomagati s COVID pacijentima što bi jako rasteretilo zdravstveni sustav te omogućilo održavanje praktične kliničke nastave. To se, nažalost, kod nas nije provedlo, iako su neke države to provodile te se pokazalo jako učinkovitim.

Karla Vrkić

Intervju s dr. sc. Andrijom Babićem, dr. med., specijalizantom hitne medicine Zavoda za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije

Gdje ste sve radili otkada je počela pandemija COVID-19?

Od samog početka pandemije uključen sam u rad COVID prijema. U ožujku 2020. godine cijela bolnica Križine preseljena je na Firule te se u prizemlju bolnice otvorio Respiracijsko-intenzivistički centar, gdje su prvih dana dolazili svi pacijenti s temperaturom te blažim respiratornim simptomima, a na Odjel infektologije odlazili su oni koji su uz te simptome imali pravu sumnju na COVID-19. Upravo na tom prijemu radio sam prvu smjenu prvog dana otvaranja 23. ožujka 2020. U nadolazećim tjednima, zbog porasta broja zaraženih i dolaska mnogo pacijenata iz doma u Vukovarskoj ulici, prijam je postao COVID prijam te svakim danom sve opterećeniji. Većina ljudi iz doma bila je u iznimno lošem stanju i nekontaktibilna. Potom sam nakon zatvaranja COVID prijama u prizemlju Križina i „normalizacije stanja“ u lipnju 2020. radio na hitnom prijemu infektologije te sam na njega vraćen ponovno kada je krenuo drugi val u listopadu 2020. Tijekom ljeta prijam na Križinama bio je „čist“ te su svi pacijenti pozitivni na SARS-CoV-2 pregledavani na infektologiji.

Kako je raditi na COVID prijemu?

Na samom početku bilo je dosta izazovno, upravo zato što se jako malo znalo o toj bolesti te su se isprepletali osjećaji straha i nesigurnosti. Za svakog pacijenta koji je imao sumnju na COVID zbog otežanog disanja, naglog pogoršanja ili dolaska iz nekog COVID „sumnjivog“ područja, uputno je bilo obući zaštitno odijelo. Hitna bi nam najavila takvog pacijenta te smo u tom trenutku imali dovoljno vremena, no kako je prijeljev pacijenata bio sve veći, na prijemu nismo nosili odijela već samo osoblje na COVID intenzivnoj i odjelu. Odlučeno je da

nosimo FFP2, odnosno FFP3 maske, vizire i zaštitnu pregaču te rukavice. Takva odluka donesena je upravo zbog praktičnosti jer rad na hitnom prijemu nije moguće organizirati u smjenama po nekoliko sati kao na odjelu ili JIL-u već podrazumijeva neprestani rad od 12 (često i puno više) sati. Nikada ne znaš kada će hitni pacijent doći niti možeš isplanirati kada će ti trebati odijelo. Također, prisutan je bio i osjećaj ponosa upravo zbog toga što se u vrijeme kada su se svi bojali i bili u neizvjesnosti, ti nalaziš na prvoj crti, najugroženiji. Posebno me dirnuo Torcidin natpis koji je postavljen nakon seljenja bolnice na kojem je pisalo: „Za dobrobit svih nas ne bojite se rada, zbog toga vas poštuju čuvari ovog grada.“ Danas znamo puno više o načinu prijenosa COVID-a i izdane su smjernice

Epidemiološke službe za vrstu opreme koja se treba koristiti prilikom izvođenja različitih postupaka i boravka na različitim jedinicama.

Kakav je bio život ispod odijela?

Ispod odijela je vruće, zaštitne se naočale magle, dugotrajno nošenje maske uzrokuje hematome, ne može se auskultirati pacijenta, otežano je komunicirati – raditi tako dosta je nezgodno i u najmanju ruku neuobičajeno. Samo oblačenje i svlačenje odijela nije jednostavno, potrebno je mnogo opreza i vremena. Dok smo ih oblačili, u zaštitnim smo odijelima bili do tri sata kao osoblje u JIL-u ili na odjelu, no ponekad bismo u njima proveli i po pet, šest sati, ovisno o broju pacijenata koji

u tom trenutku dođu na COVID prijam. Nakon svake smjene tuširali smo se u postavljenim tuš kabinama unutar šatora koji su bili smješteni na bolničkom parkiralištu.

Kakva je bila organizacija, imate li primjedaba?

S obzirom na to da u tom tenu nitko nije znao što nas očekuje i protiv čega se borimo, organizacija je, po mom mišljenju, bila kvalitetna, brza i učinkovita. Rekao bih najbolja moguća. Tko bi prije par godina mogao zamisliti da se cijele Križine mogu preseliti u praktički dva dana, nabaviti toliko opreme i napraviti potpuno nova organizacija posla? Možda nam to može biti dobra lekcija za dalje, u postCOVID vrijeme, kada jednom (nadam se uskoro) dođe. Sve se može kad se hoće ili gdje ima volje, ima i načina! U tom trenutku reagirano je zadata na način za koji se smatralo da je najbolji. Sigurno je moglo bolje i tipično je hrvatski da većina misli da bi ona znala bolje. Nažalost, porast broja zaraženih utječe na izmjenu postojećih rasporeda na odjelima i remeti puno toga, no na neke stvari nitko ne može utjecati te je sulođe kriviti osobe odgovorne za organizaciju i sastavljanje rasporeda.

Kojim ste se izvorima koristili kako biste ispravno postupali u liječenju pacijenata?

Ispočetka se jako malo znalo o COVID-u, težini kliničke slike i načinu kako prema tome liječiti pacijente. Kina je bila jedina zemљa koja je provela neka istraživanja i objavila članke o toj temi jer se virus prvo pojavio kod njih, nekoliko mjeseci prije nego u Europi. Da bismo odgovarajuće liječili pacijente i pružili im što bolju skrb, prvenstveno smo čitali kineske članke i istraživanja koja su se odnosila uglavnom na ispravno korištenje opreme, dijagnostike i testiranja te liječenja. Danas pacijente s težom kliničkom slikom u prvim danima bolesti liječimo antivirusnim lijekom remdesivirom, no ne možemo reći da je kod svih pacijenta djelotvoran i da smo zadovoljni. Nažalost, ni nakon više od godinu dana od pojave ove bolesti nemamo pravog lijeka za COVID infekciju. Zbog toga se naši postupci koje provodimo uglavnom temelje na sprečavanju komplikacija i simptomatskom liječenju. Bolesnike liječimo antibioticima čime preveniramo sekundarne bakterijske upale pluća. U praksi se najviše koristi azitromicin (naš hrvatski popularni Sumamed), za koji se pokazalo da, osim što je antibiotik, ima i imunomodulatorno djelovanje. Sada znamo da u razvoju kliničke slike COVID-a imunosni sustav ima važnu ulogu. Koristimo se i kortikosteroidima kao najjačim protuupalnim lijekovima čime želimo „ublažiti pretjeranu reakciju“ našeg organizma na virus. Uz sve to idu i potporne

mjere (simptomatsko liječenje) kao što su antipiretici, terapija kisikom preko nosnih rašljica, maske, brzih protoka preko nosnih rašljica (engl. high flow nasal cannula (HFNC)) ili u konačnici primjena mehaničke ventilacije (respirator) te primjena niskomolekularnog heparina bilo u terapijskim ili profilaktičkim dozama. HFNC, kao relativno nova i nepoznata tehnika, pokazala se kao učinkovito i obećavajuće liječenje koje mnoge bolesnike „spasi“ od respiratora što nam je u konačnici i cilj. Vezano za primjenu heparina, velik postotak bolesnika koje liječimo zbog COVID-a razvije komplikacije u vidu venskih, a ponekad čak i arterijskih tromboza. Postoje dokazi da su pneumonije kod COVID-a dobrim dijelom mikrotromboze. Zaključno, naš su pristup i terapija nažalost prvenstveno simptomatski te usmjereni na liječenje mogućih komplikacija.

Kakav je bio odaziv drugih specijalizanata?

U ovoj pandemiji specijalizanti su podnijeli veliki teret te bi ih sve pohvalio i zahvalio im na trudu i radu. Ovo se poglavito odnosi na moje „hitnjake“ koji su okosnica COVID prijama, kao i interniste koji su podnijeli veći dio COVID tereta na stacionarima. Sve, naravno, pod budnim okom infektologa. Rad je uglavnom organiziran u smjenama te se radi pod nadzorom mlađih specijalista, dok su oni stariji zbog mogućeg razvoja težeg oblika bolesti bili pošteđeni rada s COVID pacijentima (to se ne odnosi na infektologe). Na prijemu je gotovo uvijek tim koji se sastoji od specijalizanata i specijalista najviše iz područja hitne, a potom specijalizanata interne medicine, pod nadzorom specijalista infektologa. U pomoć nam dolaze i kolege s drugih odjela poput psihijatrije, dermatologije, transfuzije, fizikalne... Slično je i na stacionarima, uvijek je nadležan mlađi specijalist različite specijalnosti (razne kirurgije, neurologija, pedijatrija...) te jedan specijalizant. Rekao bih da su uključene sve specijalnosti (osobito specijalizanti), doduše ne podjednako, ali Bogu hvala. U JIL-u rade najviše specijalisti i specijalizanti anestezilogije, ali i ostali liječnici iz intenzivnih jedinica (pedijatrija, interna, neurologija). Nažalost, pandemija se poprilično umiješala i u naše školovanje te nam je program specijalizacije poprilično izmijenjen te dio stavljen sa strane, no ne bih rekao da smo previše uskraćeni jer je iskustvo koje smo dobili radom na COVID prijamima nemjerljivo i dragocjeno te ćemo ga sigurno zauvijek imati urezanog u pamćenju!

Dina Mrčela i Petra Nizeteo

Intervju s prim. dr. sc. Željkom Karin, ravnateljicom Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije

Studenti medicinskih fakulteta prepoznati su kao jedna od primarnih skupina za cijepljenje. Tko je zaslužan za njihovo uvrštavanje u jednu od rizičnih skupina te kako je konačnici to odobreno?

To je bila odluka donesena na zahtjev dekana svih medicinskih fakulteta Republike Hrvatske. Splitski na čelu s prof. dr. sc. Tonkićem prednjačio je u svojim zahtjevima da se studenti uvrste u prioritetnu skupinu s obzirom na to da su u svakodnevnom doticaju s pacijentima zbog kontaktnog izvođenja kliničkih vježbi. Dekani su taj zahtjev uputili Ministarstvu zdravstva, odnosno Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo. Nakon određenih konzultacija te cijepljenja primarno ugroženih osoba, točnije zdravstvenih radnika te korisnika i djeLATNIKA staračkih domova, na red su došli i studenti kliničkih godina studijskih programa medicine, dentalne medicine te 5. godine farmacije.

Splitski studenti cijepljeni su prvi u Republici Hrvatskoj. Prema Vašem mišljenju kakav je bio njihov odaziv u prvom krugu cijepljenja?

Odaziv je bio odličan i 99% prijavljenih cijepilo se u toj prvoj skupini. Napravili smo raspored za sto studenata kako bi se sve odvilo u skladu s epidemiološkim mjerama. Također, morali smo paziti i na količinu cjepiva koju smo u tom trenutku imali na raspolaganju kako se manjak ne bi osjetio prema ostalim rizičnim skupinama. Ja sam prezadovoljna i preponosna na studente našeg fakulteta, kao i na djelatnike koji su očigledno

senzibilizirali studente koliko je cijepljenje bitno. Organizacija je zaista bila izvrsna i cijepljenje se odvijalo u velikom amfiteatru zgrade B. Zahvaljujem dekanu prof. Tonkiću, prodekanici prof. Pecotić te predsjedniku Studentskog zbora Ivanu Čoviću na njihovu trudu i angažmanu u organizaciji. Studenti Medicinskog fakulteta u Splitu pokazali su se kao pravi odgovorni budući zdravstveni djelatnici te primjer svim ostalim zdravstvenim radnicima.

Smatrale li da se trebalo cijepiti više studenata s obzirom na to da su oni u svakodnevnom kontaktu s bolesnicima na svojim kliničkim vježbama?

Budući da se radi o mlađoj populaciji, koja ne razvija toliko težak oblik kliničke slike, no i o ljudima koji su u svakodnevnom kontaktu s bolesnicima, smatram kako se trebaju cijepiti jer upravo oni mogu prenijeti virus na tu ugroženu populaciju koja se nalazi u našoj bolnici. Nažalost, u ovom trenutku nismo imali dovoljnu količinu cjepiva kako bismo cijepili sve studente, no u tjednu nakon Uskrsa planiramo provesti cijepljenje u još dva kruga te do 15. 4. cijepiti studente kliničkih godina Fakulteta u Splitu.

Studenti su primili cjepivo tvrtke Astra Zeneca. Smatrale li da im je trebalo biti ponuđeno i Pfizer cjepivo?

U tom trenutku imali smo najveće količine toga cjepiva te su ga zbog toga primili. Zagrebački studenti također su cijepljeni istim cjepivom nekoliko dana poslije splitskih. Mi kao zdravstveni radnici primili smo Pfizer jer je ono prvo stiglo i jedino je bilo na raspolaganju. Svako je cjepivo dobro cjepivo, i Astra Zeneca i Pfizer, bez obzira na sadašnje medijske natpise. Stručna i znanstvena istraživanja pokazuju da je Astra Zeneca jednako vrijedna kao i ostala cjepiva kod mlađih i starijih dobnih skupina te da izaziva dobar imunogeni odgovor. Smatram da je cjepivo dobro, odobreno i svakako nešto što nije sigurno ne bismo primjenjivali na našim građanima. Natpisi protiv navedenog cjepiva kako nije djelotvorno kod starijih krenuli su prije cijepljenja naše populacije, a nedugo zatim uslijedile su izjave kako izaziva trombotske incidente. Međutim, dokazano je i ne zaboravimo da se nije pojavila veća stopa trombotskih incidenata u cijepljenih u odnosu na incidenciju u općoj populaciji.

Težih reakcija na cjepivo nije bilo te su se većinom javljali simptomi virose u trajanju od dva dana. Što mislite koliko je medijska zbrka u pouzdanost i sigurnost cjepiva utjecala na mišljenje studenata te im promijenila stajalište o cijepljenju?

Studenti koji su nam se javljali nakon cijepljenja uglavnom su imali simptome povišene tjelesne temperature, bolnosti na mjestu uboda, malaksalosti i slabosti te su ti simptomi prošli bez ikakvih posljedica. Naravno da ovi medijski natpis i bombastični naslovi utječu na populaciju da se pokoleba u

svojim odlukama. Uistinu mislim da mediji puno djeluju u ovoj situaciji s koronom i cijepljenjem, odnosno način na koji se prezentira određena tema često stvara pogrešnu percepciju kod ljudi, naročito kod opće populacije. Nažalost, često zna pokolebiti i ljude koji su u struci, no ja vjerujem i nadam se da studenti medicinskog fakulteta i svi ostali stručnjaci kritično razmišljaju i ipak se vode stručnim i znanstvenim smjernicama, a ne medijskim natpisima.

Dina Mrčela

Intervju s izv. prof. prim. dr. sc. Ivom Ivićem iz Klinike za infektologiju KBC-a Split

Za početak recite nam kakvo je trenutno stanje u bolnici? Mislite li da je trenutna situacija dobra?

Ne. Pogotovo posljednjih nekoliko dana, brojevi rastu, potencijal širenja bolesti vrlo je velik. Još imamo velik dio populacije koji nije bio u kontaktu s virusom, i ako pustimo da se bolest širi, bit ćemo u problemu. Trenutno smo na polovici popunjenošti prosinca, s prosječno težim i s prosječno mlađim bolesnicima. Teško je definirati je li to treći val ili je to novi zubac starog vala. Ovaj se put borimo s drukčijim sojem virusa. Organizirali smo se kao i prije, znamo sve, znamo kako trebamo raditi. Drugi je problem što je ostali dio zdravstvenog sustava zakočen koronom, sad imamo problema, ne možemo

rješavati drugu patologiju. Dolaze nam ljudi s nereguliranim kroničnim bolestima. Kad takvi pacijenti dobiju COVID, to je daleko gora situacija.

Zašto je to tako? Odakle taj porast slučajeva?

Nemam pravog objašnjenja. Da su teži bolesnici, to bismo mogli objasniti time što imamo novi soj. Svi kažu da je novi soj patogeniji, i vidimo da je to tako. Zašto mlađi? Možda jer smo jedan dio stare populacije ipak procijepili. A možda jer se stariji ljudi bolje čuvaju, više su zatvoreni, a mlađi više ne, oni su se umorili od života pod mjerama.

Nedavno smo svjedočili prosvjedu protiv epidemioloških mjera na Rivi. Kako biste komentirali takve prosvjede?

Što možete tu pametno komentirati kad su to ljudi koji ne znaju, ili ne žele znati. Pored zdravih očiju odbijaju pogledati. Ne možete s njima razgovarati, niti im nešto dokazati, već dolazite u situaciju da se pitate koliko su opasni. Pitate se postoje li neki drugi mehanizmi kojima bi se ti ljudi stavili u okvire razuma.

Kako vam izgleda privatni život posljednju godinu dana?

A kome izgleda kako je prije izgledao? Moj privatni život ne postoji. Ili sam na poslu ili kući, a jedino što doživljavam kao privatno je kad odem u vikendicu. Privatni život i druženja, to nitko nema, ali ja sam više od deset sati na poslu, a kod kuće ponovno sjedam za računalo, radim, pratim stanje u bolnici, slažem rasporede i vodim brigu o osoblju. Vikendom isto.

Pretpostavljam da se niste nadali pošasti svjetskih razmjera kad ste birali specijalizaciju. Zbog čega ste se odlučili za infektologiju?

To je odlično pitanje. Kao student nisam razmišljao o infektologiji kao nekom prvom izboru, tada me je jako privlačila kirurgija te ginekologija i pedijatrija. Ali stjecajem okolnosti na stažu sam upoznao ljude, infektologe i profesora Bradarića i pokojnog primarijusa Ivu Milasa. To mi se činilo sjajnim okružjem, puno entuzijazma. Na kraju su me ljudi privukli. Mada, mislim da nema dijela medicine koji nije zanimljiv ako ćete ga raditi kako treba.

Vaš savjet mladim liječnicima? Biste li ih uputili na infektologiju?

Volim infektologiju i u njoj sam se našao. To bi bila moja preporuka, neka sve prođu pa neka nađu sebe. Ne treba nikome govoriti – ovo ti je dobro. Svi imamo afinitete. Infektologija je dobra jer je dinamična, od trenutka kada vidite pacijenta pa do dijagnoze, stvari se dinamično odvijaju i ishodi su dobri, uvjerljivi. Naravno da ima loših ishoda pa ste razočarani, ali nije rad na duge staze, već u kratkom vremenu. Morate brzo vladati s puno detalja da biste došli do dijagnoze, odnosno terapije. To je jedna razlika između infektologije i drugih grana medicine, kod nas često nema kroničnih bolesti, više akutnih stanja koja brzo treba riješiti.

Prošlo je nešto više od godinu dana od prvog slučaja bolesti COVID-19 u Hrvatskoj. Kad ste shvatili da će postati problem?

To sam shvatio negdje krajem trećeg, početkom četvrtog mjeseca prošle godine. Tada je bilo jasno da je COVID nova bolest, da je ozbiljna bolest, i da ima nevjerljatnu sposobnost

širenja. Da je to nešto što ne možemo savladati nikako drukčije nego najelementarnijim metodama 19. stoljeća. Broj asimptomatskih nositelja tako je velik da kontrole nad epidemijom zapravo nema. Potrebne su užasno rigorozne mjere, kao one koje smo vidjeli u Kini. Jedva čekam dan kad ćemo se prema ovome ponašati kao prema gripi. Bolest je puno gora od gripe, u svakom pogledu, i u sposobnosti širenja i u spektru kliničkih manifestacija i težini kliničke slike.

Kako je to izgledalo prije godinu dana u KBC-u Split?

Tada smo se „prespremili“, što se tiče tehničkog dijela. Ispraznili smo cijele Križine, što je možda bilo suvišno. Tada smo imali 120 bolesnika, koji nisu svi trebali biti u bolnici. I oni koji su bili teški nisu bili teški po današnjim kriterijima, i danas ih možda ne bismo primili. Ali ono što je bio daleko veći problem od same bolesti jest nevjerojatan strah, ne samo opće populacije nego i liječnika, i vidjeli smo koronu u svemu. I to u uvjetima u kojima je bilo jasno da još nemamo epidemiju. Sad imamo epidemiju, i ne možemo biti sigurni za bilo koga tko šeta Splitom da nije COVID pozitivan. Ali tada, kad je nastalo zatvaranje i kad su svi bili kući, nije bilo tako. Svaki subfebrilitet dolazio je ovdje testirati se. To je bio takav pritisak. Sjećam se, od sedam plućnih embolija koje smo primili u bolnicu samo je jedan pacijent bio pozitivan na koronu. Sve su bile tromboembolije kao inače, i nije bilo nikakvog razloga da dolaze kod nas. Ljude iz staračkih domova nitko nije pratio, dolazili su s malo ili ništa podataka. Tada smo imali i zamjene identiteta. Zašto? Svi smo se bojali, to je bio jedan nevjerojatan strah koji je paralizirao i medicinski način razmišljanja. Teško je opisati pritisak prošle godine. Imali smo slučajeve pacijenata koji su, na primjer, pali s traktora i imali blagu temperaturu. Ili pacijenta koji je pokušao suicid i imao povиšenu temperaturu

jer je ekscitiran. Primali smo takve pacijente. A svi su bili negativni, imali smo jako malo pozitivnih testova. Sad smo u skroz drugoj situaciji. Sad imamo i do 90 % pozitivnih već na prijemu, ili već znaju da su pozitivni ili budu pozitivni na brzom testu. A količina posla i broj pregleda isti je. Sada već znamo što je što.

Pandemija nam je svima promjenila živote. Naročito je utjecala na kliničku nastavu studentima viših godina medicine. Kako to komentirate?

To će biti problem, i u svom se opterećenju redovnim poslom nisam uspio domisliti kako nadomjestiti praktični rad kojeg nije bilo. Student koji nije uzimao anamnezu i status pacijentu, koji se nije naradio u tim osnovnim vještinama, sad kad nema staža, bit će insuficijentan. To će se morati nadoknaditi ili će bit onako kako jest – a to znači učiti kroz život. Kako ne možemo predvidjeti dokad ćemo imati ovaj problem jer industrija nije u stanju proizvesti cjepiva koliko treba da se uspostavi normalan život, ne može se ni nastava ozbiljno planirati do kraja ove godine. I čujte, za jednu nastavnu godinu još nekako, ali ako se pretvoriti u dvije nastavne godine – to su dvije kliničke godine, i to će biti teško nadoknaditi.

Mislite li da ova pandemija utječe na specijalističko usavršavanje specijalizanata?

Specijalizanti se rotiraju i mislim da nisu na gubitku jer svi ti bolesnici koji dolaze ovdje dolaze sa svom svojom popratnom

patologijom. Kad je ovo krenulo, ljudi su pružali otpor prema radu s COVID bolesnicima. I kako su se specijalisti, naročito internističkih struka, uključivali u posao, tako su komentirali kako je takav rad itekako izazovan. Primjerice, pacijenti s koronom imaju kardiološku problematiku koju infektolog ne može riješiti. Ima za svakoga posla. Radi se pod pritiskom, mozak brzo radi i to je dragocjeno iskustvo.

Kako komentirate situaciju s cjepivima? I priče o nuspojavama?

Mi kao medicinari moramo biti pošteni. Ako tko prijavi nuspojavu koju nismo navikli čuti kada govorimo o drugim cjepivima, onda na to moramo obratiti pozornost. Ne treba zaboraviti da je korist od cjepiva neusporediva, i u nekim drugim, rigidnijim režimima nitko ne bi ni povlačio ovo pitanje.

Kakve smo poruke naučili za buduću pandemiju?

Ako se pandemije budu ponavljale svakih stotinjak godina, možemo se voditi onom – jedino što nas je povijest naučila jest da od nje nismo ništa naučili. Ljudi zaborave što je bilo, iako će informatizacija danas ostaviti puno više podataka. Bit će više pisanih tragova, više znanja i znanosti, tako da će netko u budućoj pandemiji sličnih osobina raspolagati s više korisnih podataka. Ali ono iskustvo koje ste stekli u realnom vremenu, na svojoj koži, to ne možete prenijeti. Za stotinjak godina drugo vrijeme, drugi ljudi.

Marin Viđak

Kako je studirati Dentalnu medicinu za vrijeme pandemije?

Moji kolege i ja složno tvrdimo da je teško studirati Dentalnu medicinu za vrijeme pandemije. Manjak kliničke nastave, kao i manjak broja pacijenata uvelike utječe na naše napredovanje tijekom studija. Svakodnevno, sada već godinu dana, slušamo nove obavijesti o provođenju nastave, vježbi, ispita i prilagođavamo im se. Od ožujka 2020. godine, kada sam bila četvrta godina i pohađala turnus iz Psihijatrije pa sve do kraja akademске godine 2019./2020., nastava se izvodila isključivo na daljinu. Od početka pandemije promjenile su se razne platforme na kojima smo slušali predavanja te održavali seminare. Profesori, a i mi, studenti, prilagođavali smo se iz dana u dan novim uvjetima te novom načinu izvođenja nastave. Trenutno pohađam turnus iz Mobilne protetike na kojem se nastava, kao i na svim predmetima od početka nove akademске godine

odvija po hibridnom tipu izvođenja nastave, što znači da je dio nastave na daljinu (predavanja i seminari), a dio uživo (kliničke vježbe). U razgovoru s kolegama primjećujem da smo se već naviknuli na ovaj tip izvođenja nastave i zahvalni smo što nam je Fakultet osigurao taj nužni dio kliničkog rada koji nam olakšava shvatiti teoriju i koji će nam u našem budućem kliničkom radu biti od velike pomoći. Iako naviknuti na trenutnu situaciju, svi smo s „figom u džepu“ da se pandemija što prije smiri i da svoju zadnju godinu školovanja provedemo u našim dobro poznatim „normalnim“ uvjetima.

Katarina Grcić

KAKO JE STUDIRATI ZA VRIJEME PANDEMIJE

Kako je korona obilježila studiranje na MEFST-u i kako smo se s njom nosili

Već se gotovo godinu dana svijet suočava s pandemijom uzrokovanim novom vrstom koronavirusa, SARS-CoV-2.

Dolazak nepoznatog respiratornog virusa nevjerljivo brzo promijenio je način života, pa ni studentski dani nisu ostali isti. Stanje na našem fakultetu počelo se mijenjati sredinom ožujka 2020. godine. Tada su se studentska nagadanja o otkazivanju svih konvencionalnih oblika nastave počela ostvarivati i cjelokupna je nastava organizirana u *online* obliku.

Brojne su katedre, zahvaljujući velikom trudu nastavnika, uspjele održati kvalitetnu nastavu na daljinu na različitim platformama. Vjerujemo da su se mnogi od njih prvi put susreli s ovakvim tipom poučavanja, no brzo su se snašli i uspješno proveli nastavu.

Na početku akademske godine 2020./2021. svi su se nadali provedbi uobičajene nastave uživo. Ipak, s dolaskom hladnijih mjeseci i pogoršanjem epidemiološke slike, bilo je potrebno opet prijeći na *online* nastavu. U jeku epidemije tražila se pomoć studenata 5. i 6. godine koji su mogli volontirati u COVID-19 pozivnom centru epidemiološke službe. Mnogobrojni su se studenti odazvali pozivu.

Ako vam *online* nastava zvuči kao godišnji odmor i idealna prilika za zabavljanje po cijeli dan, u stvarnosti uopće nije bila zabavna. Nije otakzana samo nastava uživo, već i sve društvene aktivnosti. Tako su studenti ostali bez omiljene Humanijade, koja je trebala biti održana na Rabu u organizaciji MEFST-a, što smo dugo čekali. Otkazano je i tradicionalno sportsko druženje povodom Dana fakulteta na Marjanu. Morali smo preskočiti i izlet u Psihijatrijsku bolnicu Rab, koji se inače provodi u sklopu nastave iz Psihijatrije. S dolaskom ljeta otakzane su CroMSIC-ove odlazne i dolazne razmjene. A na početku nove akademske godine nismo mogli zaplesati ni na brucošijadi.

Možemo zaključiti da se kvaliteta studentskog života smanjila, unatoč kvalitetnom provođenju nastave. Uz neizostavno znanje koje steknemo prilikom studija, jednako su nam važni prijatelji i kolege. U tom je kontekstu puno veća briga od kvalitete nastave postala kvaliteta društvenog života. Ipak, studenti MEFST-a pokazali su odgovornost i naučili su se nositi s restrikcijama, što nije uvijek jednostavno.

Nadamo se da će pandemija uskoro završiti i da će cijepljenje omogućiti povratak normalnom životu i studiranju.

Ema Slapničar,

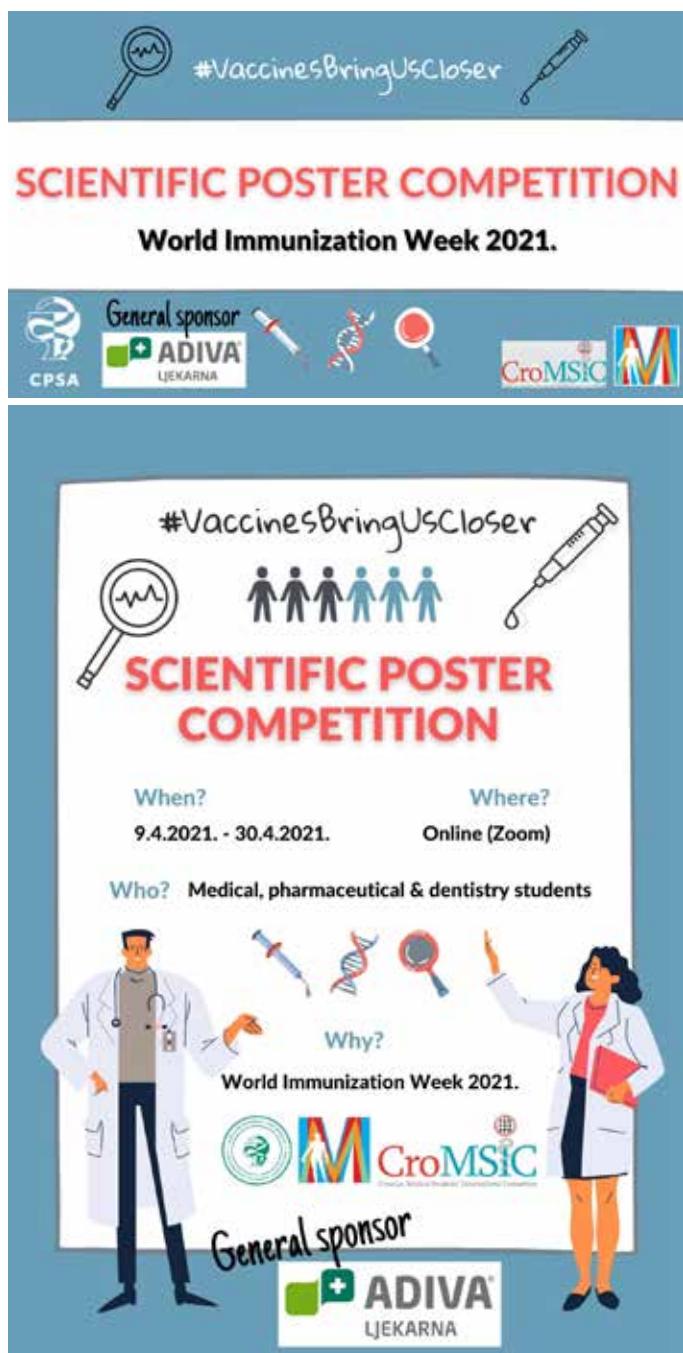
Studiranje na MEFST-u za vrijeme COVID-19 pandemije

Studiranje za vrijeme pandemije svakako je situacija u kojoj su poprilične prilagodbe nužne te se nije lako potpuno prilagoditi nedostatku kontaktne nastave, no smatram da je Fakultet vrlo dobro organizirao nastavu na daljinu i prilagodio raspored te su profesori maksimalno susretljivi. Problemi se javljaju jer su predavanja na daljinu donekle otežana zbog raznih čimbenika, a brinem se i o mogućnosti potpunog prelaska na *online* nastavu, što bi onemogućilo kontaktno održavanje vježbi, što kod nekih predmeta ipak nosi veću važnost nego kod drugih.

Također, nadam se da neće biti problema s održavanjem ispita na daljinu, ako bude potrebe za njima. Pandemija je, između ostalog, utihnula i „studentski život“ koji je velik dio čari studiranja. Sve u svemu, nadam se da će relativno brzo doći do razvoja situacije nabolje, a trenutno nemam većih zamjerki.

Luka Kolak

Natjecanje u izradi i prezentaciji znanstvenog postera (Scientific poster competition)

Natjecanje u izradi i prezentaciji znanstvenog postera održano je prvi put na Medicinskom fakultetu u Splitu ove godine od 9. travnja do 30. travnja, 2021. godine. Cilj natjecanja bio je obilježavanje Svjetskog tjedna imunizacije te su sudionici mogli birati jednu od sedam ponuđenih tema o imunizaciji. Glavni su organizatori bili CPSA Split, uz pomoć CroMSIC-a Split i znanstvene sekcije Medicinskog fakulteta u Splitu, Znano.st.

Generalni sponzor natjecanja bio je Phoenix Farmacija d. o. o., koji je osigurao glavne nagrade u vrijednosti od 5 000 kuna te poklon-pakete za finaliste. Zahvaljujemo im na pruženoj podršci.

Sudionici natjecanja bili su studenti Medicinskog fakulteta u Splitu i Farmaceutsko-bioteknološkog fakulteta u Zagrebu. Prijaviti se moglo individualno i u parovima.

Natjecanje se otvorilo 9. travnja predavanjem o imunizaciji, koje je održao prof. dr. sc Janoš Terzić. Istog je dana Bruno Rački, mag. pharm. održao radionicu o prezentacijskim vještinama i vizualizacijama, a sljedećeg je dana prof. dr. sc. Katarina Vukojević podijelila svoje smjernice i savjete za izradu postera.

Sva su se tri predavanja održala na daljinu, na *Zoom* platformi. Predavanja su se održavala na engleskom, čime je bilo omogućeno sudjelovanje i studentima Medicine na engleskom jeziku.

Faza izrade postera trajala je otprilike dva tjedna – natjecatelji su morali predati postere do 27. travnja, kada je stručni žiri biraо deset najboljih postera koji ćeći u završnu fazu natjecanja, prezentacijski dio.

Još jednom zahvaljujemo predavačima prof. dr. sc. Janošu Terziću, prof. dr. sc. Katarini Vukojević i Brunu Račkom, mag. pharm na izvrsnim predavanjima i radionicama, te članovima žirija Mariji Bošković, mag. bio. mol., Josipi Bukić, mag. pharm., Marku Grahovcu, dr. med. i Blanki Roje, mag. educ. biol. et chem.

Should we fear the MMR vaccine?

World Immunization Week 2021

#VaccinesBringUsCloser

Author:
Eleonora De Lai, a pharmacy student at Faculty of Pharmacy and Biochemistry of the University of Zagreb, edelai@pharma.hr

Author:
Sara Koprivica, a pharmacy student at Faculty of Pharmacy and Biochemistry of the University of Zagreb, skoprivica@pharma.hr

MMR vaccine introduction

- MMR = measles, mumps, rubella
- POSOLOGY

INFANTS BELOW 9 MONTHS OF AGE -> no data on the efficacy and safety are currently available

INFANTS BETWEEN 9 AND 12 MONTHS OF AGE -> in accordance with official recommendations

INDIVIDUALS 12 MONTHS OF AGE OR OLDER should receive one dose

- INTRAMUSCULARLY (IM) or SUBCUTANEOUSLY (SC)
- Injection sites - the anterolateral area of the thigh in younger children and the deltoid area in older children, adolescents, and adults
- subcutaneously - in patients with thrombocytopenia or any coagulation disorder

Do MMR vaccines cause autism?

- Autism - a developmental disability that can cause significant social, communication, and behavioral challenges
- Autism - a neurodevelopmental condition that has a strong genetic component with genesis before one year of age, when MMR vaccine is typically administered
- 1998 report - suggested that measles, mumps, and rubella (MMR) vaccine causes autism
- Decreasing acceptance of MMR vaccination - outbreaks or resurgence of measles

Several epidemiologic studies have not found an association between MMR vaccination and autism!

CHART 1. Visual representation of ASD diagnosed children out of 95,727 in total

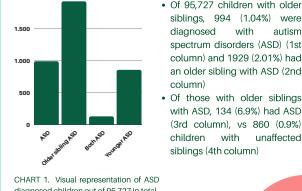
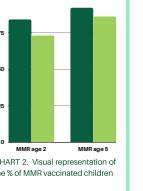

CHART 2. Visual representation of the % of MMR vaccinated children

NO!

Contraindications

- Hypersensitivity to any measles, mumps, or rubella vaccine
- Pregnancy, and should be avoided for 1 month following vaccination
- Vaccination should be postponed during any illness with fever > 38.5 °C.
- Active untreated tuberculosis - no studies have been reported to date on the effect of measles virus vaccines on children with untreated tuberculosis
- Blood dyscrasias, leukemia, lymphomas of any type, or other malignant neoplasms affecting the hematopoietic and lymphatic systems
- Current immunosuppressive therapy (including high doses of corticosteroids)
- Severe humoral or cellular (primary or acquired) immunodeficiency
- In severely immunocompromised individuals
- Family history of congenital or hereditary immunodeficiency, unless the immune competence of the potential vaccine recipient is demonstrated.

Side effects

- fever (38.5 °C or higher), injection site redness, pain, swelling
- rash (including measles-like rash), injection site bruising
- nasal congestion and sore throat; upper respiratory tract infection or viral infection; runny nose, crying, diarrhea, vomiting, hives, injection site rash

Why vaccination?

to protect yourself
to protect others
to eradicate diseases
Because you believe in science!

Interactions

Immune globulin (IG) - not to be given concomitantly with M-M-RVAXPRO (vaccination should be deferred for at least 3 months following blood or plasma transfusions, or administration of human immune serum globulin); immune globulin preparations should be avoided within 1 month after a dose of M-M-RVAXPRO unless considered to be essential

Laboratory tests - live attenuated measles, mumps, and rubella virus vaccines given individually may result in a temporary depression of tuberculin skin sensitivity (tuberculin test should be administered either any time before, simultaneously with, or 4 to 6 weeks after vaccination)

Use with other vaccines - Currently, no specific studies have been conducted on the concomitant use of M-M-RVAXPRO and other vaccines

» Slika: Pobjednički poster.

Organizacijski su odbor za natjecanje (i žiri) činili su: Andela Škarpa (3. godina, Farmacija), Mara Pranjić (3. godina, Farmacija), Vedran Horvat (5. godina, Farmacija) i Vladimir Ercegović (3. godina, Medicina).

Prva tri mjesta zasluženo su osvojili:

1. Eleonora De Lai, Sara Koprivica (4. i 3. godina Farmacije, FBF Zagreb)
2. Klara Pavić (5. godina Farmacije, FBF Zagreb)
3. Vanessa Vana Rogga (3. godina Farmacije, FBF Zagreb).

Među deset najboljih nalazi se četvero studenata Medicinskog fakulteta u Splitu:

Lidija Dragun, Danimir Đermanović, Klara Farkaš i Petar Gilić Kuko. Svi su studenti druge godine Farmacije.

Navedeni projekt bio je odlično iskustvo i dogodine očekujemo još veći odaziv te se nadamo da ćemo biti u mogućnosti natjecanje održati uživo te prijave proširiti i na druge medicinske fakultete u Hrvatskoj. Zahvaljujemo svim natjecateljima na sudjelovanju i svima koji su doprinijeli održavanju cijelog događaja.

Vladimir Ercegović
Mara Pranjić
Andela Škarpa

Pogled u sebe

Projekt „Promicanje mentalnog zdravlja - Pogled u sebe“ javnozdravstveno-edukativni je projekt s ciljem podizanja svijesti o važnosti mentalnog zdravlja među mladima. Projekt je pokrenut u Zagrebu prije četiri godine, a nositelji su Grad Zagreb, Gradski ured za zdravstvo, Dom zdravlja Zagreb – Zapad/ Centar za zaštitu mentalnog zdravlja i Međunarodna udruga studenata medicine Hrvatska – CroMSIC. Odobrili su ga i verificirali Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Agencija za odgoj i obrazovanje. Provodi se u trećim razredima srednjih škola održavanjem interaktivnih radionica. Edukatori su studenti Medicinskog fakulteta koji uz znanja stečena u sklopu studija na kolegijima Psihološke medicine i Psihijatrije prolaze i posebnu edukaciju nakon koje postaju edukatori za mentalno zdravlje i promicatelji mentalnog zdravlja i zdravog načina života.

Projekt je koncipiran kao oblik vršnjačke edukacije, jednog od međunarodno priznatih oblika edukacije, a ciljevi su projekta edukacijom i nizom radionica vršnjačke podrške mladima podizati svijest o važnosti mentalnog zdravlja među mladima i upoznati ih s mehanizmima očuvanja i osnaživanja mentalnog zdravlja. Ujedno se, stvaranjem ugodne atmosfere, olakšavaju rasprave o svim problemima i pitanjima ove tematike, što pridonosi i ostvarivanju drugog važnog cilja projekta – destigmatizaciji mentalnih poremećaja.

Projekt se u Splitu provodi već treću godinu. Radi se o studentima Medicine koji su se educirali u Zagrebu prije početka

samog djelovanja na projektu. Trenutno su svi edukatori – volonteri u Splitu studenti Medicine, a od ove se godine planira proširiti suradnja i na druge fakultete čiji će studenti u skoroj budućnosti biti bitna komponenta u obrazovanju i u odgoju novih mlađih naraštaja, poput pedagogije i učiteljskih smjerova. Osim interakcije unutar razreda, komunikacija se odvija i na društvenim mrežama, na *Facebooku* i *Instagramu*, na profilu „Pogled u sebe“, koje mogu pratiti i učenici, a gdje se objavljaju razne informacije i događanja. Tako se također doprinosi osvjećivanju važnosti mentalnog zdravlja mlađih, a isto tako omogućava široj javnosti da bude upoznata s djelovanjem samog projekta, ali i s obilježavanjem važnih datuma i mjeseci koji su posvećeni podizanju svijesti o mentalnom zdravlju (*Mental health week*, 18. – 24. 5.), posebno u vrijeme pandemije koronavirusa.

Na međunarodnoj razini sudjelovali smo i na susretu *European Regional Meeting* (EuRegMe), gdje se sastaju studenti medicine i predstavnici nacionalnih studentskih organizacija IFMSA-e (*International Federation of Medical Students Associations*) iz Europe. Prošlogodišnji EuRegMe održao se na daljinu, a u sklopu događaja održalo se i natjecanje na kojem smo sudjelovali s projektom „Pogled u sebe“. S obzirom na to da je mentalno zdravlje jedan od prioriteta regije, *natjecanje Mind the Change: a challenge for European Mental Health Activists* održalo se s idejom da se nagrade aktivnosti koje se bave problematikom mentalnog zdravlja, a „Pogled u sebe“ uvjerljivo je osvojio prvo mjesto.

Unatoč pandemiji uspjeli smo organizirati kongres (27. 4. – 29. 4.) pod nazivom „Ja volim...“ u prostorijama Medicinskog fakulteta, ali uz ograničene prijave s obzirom na epidemiološku situaciju (do 60 studenata). Radi se o kombinaciji predavanja i radionica koje su održali profesori Medicinskog fakulteta u Splitu, kao i drugi predavači, zajedno sa studentima Medicinskog fakulteta koji su bili voditelji radionica. Predavanja i radionice namijenjeni su studentima svih fakulteta, a cilj je ovog skupa podignuti svijest o mentalnom zdravlju,

potaknuti sudionike na komunikaciju i iznošenje svojih stavova i razmišljanja.

Pozivamo sve mlade da obrate pozornost i na svoje mentalno zdravlje koje je jednako važno kao i fizičko, da prate naše *Facebook* i *Instagram* stranice „Pogled u sebe“ i saznaju što zapravo vole.

Marica Barać

Trijaža

Upitate li bilo kojeg studenta koji mu je dio godine najdraži, većina će nesumnjivo odgovoriti ljeto. Najtopliji dio godine kada ste na korak do osvježenja u moru i trenutak do uživanja u prekrasnim zalascima gdje god se našli. Ali i doba koje dobar dio studenata barem dijelom potroši na sezonski rad. Tako sam i ja, unatoč napornoj akademskoj godini koja je završila sasvim neočekivano, odlučio dio slobodnog vremena žrtvovati za deblji studentski proračun. Ovog puta nisam tražio posao u turizmu. Budimo realni, turizma baš i nije bilo, a posla još i manje, ali je zato naša bolnica bila u potrazi za dodatnom radnom snagom koja bi joj pomogla snalaziti se usred ove pandemije koja nas je sve zadesila. Na prijedlog starije kolegice prihvatio sam posao.

Moj je posao zapravo uključivao trijažiranje pacijenata na ulasku u Polikliniku za unutarnje bolesti. Naime, svakom od njih trebalo je izmjeriti temperaturu, pobrinuti se da nose maseke i ispuniti epidemiološki upitnik. Možda zvuči kao lagan posao, ali zapravo je u mnogo situacija uključivao odrđivanje više poslova istovremeno – zaštitar, jer su naši dragi pacijenti često bili nestrpljivi i iznimno kreativni u preskakanju „dugačkog“ reda ispred njih; osobe za informacijskim pultom, jer iznenadujuće velika većina ne zna ni osnove snalaženja po bolnici; transportnog djelatnika, jer mnogi pacijenti ne mogu sami uz stube, a kolica nemaju. Unatoč svemu, nisam se dao smesti, nego sam hrabro krenuo. Iz dana u dan strpljivo sam dočekivao stotine pacijenata koji bi prošli u jednoj smjeni, trudeći se ljubazno ih usmjeriti tamo kamo trebajući i svojim pristupom umanjiti im stres dolaska u bolnicu. Bilo je, iskreno govoreći, i neugodnih iskustava, ali ona pozitivna daleko su brojnija. Imao sam priliku upoznati mnogobrojne starije kolege koji već rade u bolnici kao liječnici, medicinske sestre i pomoćno osoblje. Izrazito me iznenadilo koliko su otvoreni prema nama, mladim kolegama, i kako cijene ono što mi radimo. Učestali susreti pak s istim pacijentima ponekad su dovodili do toga da na kraju završim s čokoladom u ruci uz izraz „Baš ste ljubazni, hvala Vam puno!“.

Na kraju, kada sagledam ovo iskustvo, shvaćam kako mi novčana naknada koju sam primio zapravo vrijedi najmanje. Iskustvo da sam mogao nekom pomoći, ljubazno mu odgovoriti na pitanje i tako olakšati bolest na jedan neizravan način pomoglo mi je da si ponovno osvijestim koja je zapravo biti privilegija medicine – služiti našim pacijentima u trenutcima kada su najslabiji.

Miro Vuković

Smanji brigu, čitaj knjigu – MEFST Book Club

Krajem 2020. godine osnovan je MEFST Book Club. Usprkos epidemiološkoj situaciji uspjeli smo se snaći i nalaziti se u *online*, na *Teamsu*. Susreti se održavaju subotom u 16.00, svaka četiri tjedna. Održana su već četiri susreta. Dosad su se čitala sljedeća djela: Jevgenij Zamjatin: *Mi*, Harper Lee: *Ubiti pticu rugalicu*, Oscar Wilde: *Slika Doriana Graya*, Herman Hesse: *Siddhartha* i nekolicina kratkih priča (od Isaaca Asimova, Voltairea, Rayja Bradburyja, Paula Sartrea, Jorgea Luisa Borgesa i drugih).

Ustalo se format čitanja jedne knjige (trudimo se do dvjestotinjak stranica) i jedne kratke priče, odabrane prema prijedlozima članova, po susretu.

Ako se želite priključiti našim zanimljivim razgovorima, potražite nas na *Facebooku*: grupa MEFST Book Club ili se javite voditelju Vladimиру Ercegoviću (*Facebook* ili *vercegovic63@gmail.com*).

Vladimir Ercegović

CroMSIC-ove mrežne aktivnosti

CroMSIC-ov Odbor za javno zdravstvo ove se godine susreo s jednim velikim izazovom. Naime, postavilo se pitanje kako provesti uobičajene akcije mjerena tlaka, šećera i ostale interaktivne radionice s obzirom na to da se nalazimo usred globalne pandemije. Naravno, to nas nije spriječilo u aktivnostima i zato smo za studente pripremili dva predavanja naših profesora kojima smo vrlo zahvalni što su odradili teži dio posla.

Započeli smo predavanjem profesora Janoša Terzića u mjesecu studenom o razvoju COVID-19 cjepiva. Doznali smo mnogo-brojne pojedinosti o koronavirusima, o vrsti cjepiva u razvoju, broju cjepiva u različitim fazama i načinu djelovanja cjepiva. Najviše od svega, profesor je svojim autoritetom i znanjem o

tom području „ulio“ sigurnost i vjeru studentima u znanost te u sigurnost i učinkovitost cjepiva.

Također smo pomislili kako bi bilo dobro održati predavanje o psihološkom aspektu restrikcija i mjera kojih smo se morali pridržavati te razlogu našeg buntovništva i odbijanja poslušnosti. Profesorica Slavica Kozina pomogla nam je s tim pitanjima održavši predavanje „Zašto teško prihvaćamo restrikcije tijekom COVID-19 pandemije?“.

Odaziv na oba predavanja bio je velik te smo ponosni na naše studente koji uspijevaju izdvojiti vrijeme unatoč fakultetskim obvezama. Nadamo se kako je ovo samo početak i da će u budućnosti biti još mnogo predavanja o zanimljivim temama.

Katarina Čavka

Deset godina studija TRIBE: kako postići izvrsnost

Prije deset godina, u svibnju 2011., upisani su prvi studenti na poslijediplomski doktorski studij Translacijska istraživanja u biomedicini (TRIBE) Medicinskog fakulteta u Splitu.

Studij TRIBE može se pohvaliti zavidnim uspjehom studenata kad se promatra postotak upisanih studenata koji su doktorirali u ovih deset godina. Do 9. travnja 2021. godine na studiju TRIBE doktorat je obranilo 58 doktoranada. Ne računajući studente koji su upisani posljednje tri akademske godine (jer poslijediplomski studij traje tri godine), na studij TRIBE je od 2010./2011. do 2017./2018. upisano 106 studenata. U međuvremenu ih je 11 ispisano. Izostavimo li ispisane studente i one koji još pohađaju nastavu, na studiju je doktoriralo 61 % studenata. Takav postotak doktoriranja upisanih studenata na razini je rezultata doktorskih škola iz SAD-a i Kanade. Osobito smo ponosni što tako visok postotak nije umanjio kvalitetu obranjenih doktorata. Štoviše, prosječan broj radova iz doktorata na kojima su doktorandi TRIBE-a bili prvi autori i na kojima se temelje njihovi doktorati bio je 2,2, a prosječan je čimbenik odjeka (engl. *Journal Impact Factor*) tih radova 3,8. Uspješnost doktoriranja na studiju TRIBE ne možemo usporediti s uspjehom doktoriranja u drugim ustanovama u Hrvatskoj jer drugi studiji u pravilu takve podatke ne objavljaju javno. Zašto ne, to je vjerojatno svakom jasno.

Osim na uspjeh naših studenata, osobito smo ponosni što je studij TRIBE jedini poslijediplomski doktorski studij na svim medicinskim fakultetima u Hrvatskoj koji je dobio ocjenu visoke kvalitete Agencije za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) na reakreditaciji poslijediplomskih studija provedenoj u prosincu 2016. godine.

Ti rezultati nisu se dogodili preko noći. Uz sav naš entuzijazam za oblikovanje poslijediplomskog studija koji će biti drukčiji i bolji od postojećih trebalo nam je više godina za uvođenje reforma koje smatramo zaslužnima za uspjehe studija TRIBE. Kako bismo potakli studente na izradu kvalitetnijih doktorata, postigli veći postotak uspješnosti doktoriranja i skratili vrijeme studiranja na doktorskom studiju, uveli smo reforme na trima razinama: u izboru studenata, pravilima studiranja i nastavnom programu.

Pri izboru studenata za upis na studij TRIBE nevažan nam je prosjek ocjena. Uvidjeli smo da prosjek ocjena na ranjem studiju nije jamstvo da će netko biti motiviran za doktorat i da će doktorirati. Ono što smatramo najboljim jamstvom da će netko doktorirati jest ako kandidat već prilikom prijave za upis ima dobrog mentora i dobar plan istraživanja. Stoga za prijavu za upis na TRIBE studenti moraju navesti ime planiranog mentora i predati razrađene protokole najmanje dvaju istraživanja koja namjeravaju provesti tijekom doktorata. Tim zahtjevom probiremo studente i mentore koji su u mogućnosti pripremiti solidan plan istraživanja koji će biti izvodiv i koji će se moći objaviti u međunarodnim časopisima. Svjesni smo da je to vrlo zahtjevan pristup, ali naš je stav sljedeći: ako studenti s mentorom ne mogu pripremiti plan istraživanja prije upisa na studij, neće to moći ni nakon upisa na studij. Doktorski studij poučava studente znanstvenoj metodologiji, ali ne može zamijeniti podršku i ideje mentora u izradi individualnog protokola istraživanja.

Svake godine prijave za upis na TRIBE primaju se do 30. rujna. Međutim, kandidate zainteresirane za upis na TRIBE potičemo da nam se jave bilo kad kako bismo im svojim savjetima za poboljšanje protokola istraživanja pomogli da se bolje pripreme za upis. Potencijalnim studentima želimo pomoći u pripremi metodološki kvalitetnih i objavljivih planova istraživanja. Kandidatima postavljamo mnogobrojna pitanja, tražimo pojašnjenja i predlažemo promjene. Po potrebi zainteresiranim za upis pomažemo u savjetovanju o mentorstvu i u kontaktiranju potencijalnih mentora. Takav pristup iziskuje naš velik angažman, ali volimo taj posao. TRIBE je osmišljen

kao intenzivan studij koji upisuje mali broj studenata, s kojima se intenzivno radi i čiji se napredak nakon upisa intenzivno nadzire.

Za studente upisane na TRIBE strogo primjenjujemo principe ispisu studenata koji ne polože ispit dvije akademske godine ili osam rokova. Svi studenti dvaput godišnje trebaju prezentirati izvješća o napretku, koja se u planu i programu studija vode kao ispiti. To su ispiti koje je studentima najteže položiti jer pozitivnu ocjenu mogu dobiti jedino ako dokažu odgovarajući napredak u svojim istraživanjima. Takvi strogi uvjeti omogućuju nam redoviti nadzor napretka studenata u istraživanjima koja su isplanirali za doktorat. Ako znanstvenog napretka nema, bez obzira na razlog, smatramo da se studenti trebaju ispisati. Nema smisla da studenti plaćaju školarinu na studiju na kojem ne napreduju. Na doktorskom studiju nije uspjeh položiti sve ispite i imati prosjek 5,0 nego je uspjeh dovršiti svoja istraživanja, objaviti ih i doktorirati. Studenti koje ispišemo imaju priliku ponovo se prijaviti za upis ako budu mogli nastaviti sa svojim istraživanjima u budućnosti.

Na TRIBE-u smo više puta mijenjali nastavni program studija kako bismo studentima omogućili slušanje predmeta za koje smatramo da su im doista bitni za izradu doktorata i u budućem znanstvenom napretku. Stoga je na studiju TRIBE fokus na znanstvenoj metodologiji i prenosivim vještinama za koje očekujemo da će studentima biti važni u cijeloj znanstvenoj karijeri. Svi su ispiti na TRIBE-u praktične prirode i uključuju izradu različitih zadataka koji će studentima biti korisni za samostalno bavljenje znanosću. Tako ispiti uključuju samostalno pisanje znanstvenog rada na zadanu temu, pripremu slika za znanstveni rad, pisanje znanstvenog projekta, pripremu ideje za komercijalizaciju istraživanja, izradu postera, organizaciju kongresa itd.

Zahvaljujemo svima koji su u ovih deset godina odabrali TRIBE za svoj poslijediplomski studij i svima koji su nam pomogli da budemo što uspješniji.

Damir Sapunar

Livia Puljak

<http://www.mefst.hr/TRIBE>

Dodjela nagrada i priznanja za akademsku godinu 2018./2019.

U srijedu 30. rujna 2020. s početkom u 13.00 u amfiteatru Medicinskog fakulteta održana je dodjela nagrada i priznanja za akademsku godinu 2018./2019. te svečanost primopredaje dekanskog lanca.

Donosimo popis nagrađenih.

U kategoriji najuspješnijih studenata od druge do završne godine studija koji su u prethodnim akademskim godinama ostvarili ukupan prosjek ocjena od najmanje 4,00 nagrade su dobili sljedeći studenti (po kategorijama):

MEDICINA:

- Jakov Krka
- Lana Stričević
- Karla Milinović
- Karla Milanović
- Ivan Lozina
- Dora Vukorepa

DENTALNA MEDICINA:

- Ružica Perić
- Ivana Milardović
- Marijeta Bujak
- Josipa Domazet
- Barbara Reić

MEDICINA NA ENGLESKOM JEZIKU:

- Maximilian Stierlen
- Zala Jagodić
- Paul Kastner
- Nikolina Đurđević
- Benedikt Eduard Haupt

FARMACIJA:

- Dina Đurđević
- Ivana Župan
- Matea Lešić
- Ivana Topić

U kategoriji najuspješnijih diplomiranih redovnih studenata svih sveučilišnih integriranih preddiplomskih i diplomskeh studija u prethodnoj akademskoj godini koji su završili studij u roku s ukupnom prosječnom ocjenom od najmanje 4,5 ngrade su dobili sljedeći studenti (po kategorijama):

MEDICINA:

- Petra Baković
- Darija Tudor
- Josipa Domjanović
- Josip Vrdoljak
- Ana Šimić
- Katarina Brzica
- Danica Vuković
- Dora Čerina

MEDICINA NA ENGLESKOM JEZIKU:

- Maximilian Hagelien

DENTALNA MEDICINA:

- Zvonimir Jukić
- Josipa Tadić

FARMACIJA:

- Ivan Armanda
- Dea Tomić
- Darija Sučević
- Josipa Labor
- Lucia Rajčić
- Deni Karabatić
- Branka Kuzmanić

U kategoriji **najbolje ocijenjene katedre** prema ukupnoj prosječnoj ocjeni svih nastavnika katedre na svim studijskim programima, prema rezultatima studentskih anketa, nagrada je dodijeljena:

- Katedri za infektologiju – uime Katedre nagradu je preuzeo pročelnik Katedre prof. dr. sc. Ivo Ivić.

U kategoriji **najbolje ocijenjenog nastavnika** Fakulteta iz reda znanstveno-nastavnih i nastavnih zvanja nagrade su dobili:

Medicina:

- izv. prof. dr. sc. Tade Tadić s Katedre za medicinsku radiologiju

- doc. dr. sc. Ljubo Znaor s Katedre za oftalmologiju
- doc. dr. sc. Fabijan Čukelj s predmeta Ortopedija
- doc. dr. sc. Irena Zakarija-Grković s Katedre za kliničke vještine

Dentalna medicina:

- prof. dr. sc. Ivica Grković s Katedre za anatomiju

Medicina na engleskom jeziku:

- izv. prof. dr. sc. Joško Božić s Katedre za patofiziologiju

U kategoriji najbolje ocijenjenog suradnika iz redova suradničkih zvanja, a temeljem rezultata studentske ankete, nagradu su dobili sljedeći nastavnici:

Medicina:

- Nenad Kunac, dr. med. s Katedre za patologiju
- doc. dr. sc. Kristijan Bećić s Katedre za sudsku medicinu

Dentalna medicina:

- dr. sc. Angela Mastelić, mag. ing. mol. bioteh. s Katedre za medicinsku kemiju i biokemiju;

Medicina na engleskom jeziku:

- dr. sc. Marino Vilović s Katedre za patofiziologiju
- doc. dr. sc. Sandra Zekić-Tomaš s Katedre za patologiju

U kategoriji najuspješnijeg voditelja projekta u akademskoj godini 2018./2019. nagrada je dodijeljena:

- prof. dr. sc. Ozrenu Polašeku.

U kategoriji najboljeg znanstvenog članka objavljenog u 2018. godini u WoS-u nagrade su dobili, prema poljima, sljedeći autori:

Temeljne medicinske znanosti:

- prof. dr. sc. Tatijana Zemunik

Kliničke medicinske znanosti:

- prof. dr. sc. Marko Ljubković

Javno zdravstvo i zdravstvena zaštita:

- doc. dr. sc. Ljubo Znaor

Dentalna medicina:

- Roko Duplančić, dr. med. dent.

Farmacija:

- Dario Leskur, mag. pharm

U kategoriji studenta – autora najboljeg znanstvenog članka nagradu je dobio student Medicine na engleskom jeziku:

- Julian Kaufman.

U kategoriji autora najboljeg doktorskog rada prema kumulativnom čimbeniku odjeka, nagrada je dodijeljena:

- dr. sc. Adrienne Stevens.

Zahvalnica umirovljenim nastavnicima dodijeljena je:

- prof. dr. sc. Vjekoslavu Krzelju
- izv. prof. dr. sc. Ivici Vukoviću

VREME PLOV 2007

23.-26.3.2007. Dan Fakulteta

23.3. promocija monografije

24.3. izvanredna sjednica fakultetskog vijeća

24.3. promocija mr. sc.

24.3. promocija dr. sc.

25.3. Bene sport

Svečana dodjela Nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu

Dana 16. 3. 2021. godine održana je svečana dodjela Nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu. Zbog epidemioloških prilika svečanost se održala na otvorenom, ispred zgrade Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Svečanosti su načinili rektor Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Dragan Ljutić, s prorektorima prof. dr. sc. Leandrom Vranješ Markić, prof. dr. sc. Tomislavom Kilićem i prof. dr. sc. Goranom Kardumom, gradonačelnikom Splita Androm Krstulović Oparom, zamjenikom župana Splitsko-dalmatinske županije Lukom Brčićem i nagrađeni znanstvenici.

Nagrada je pripala najproduktivnijim znanstvenicima čiji je rad znatno pridonio prepoznatljivosti našeg Sveučilišta u znanstvenoj izvrsnosti, a osnovni kriterij za dodjelu bio je znanstvena produktivnost autora iskazana u *Web of Science Core Collection* i *Scopus* bazama u 2019. godini

Uime nagrađenih zahvalila je izv. prof. dr. sc. Vesna Boraska Perica:

“Zahvalila bih našem Sveučilištu što godina kontinuirano prepoznaže važnost isticanja znanstvene izvrsnosti i znanstvene produktivnosti. Meni osobno, a vjerujem da govorim i uime ostalih nagrađenih, ovo priznanje jako puno znači, ponajprije stoga što je prepoznat uloženi trud i dugogodišnji rad koji je kulminirao znanstvenim objavama i rezultatima u 2019. godini. Mislim da ovakva priznanja daju poticaj i drugim znanstvenicima, posebice mlađima koji tek kroče na znanstveni put, ponajprije jer on može biti težak. Ovakva priznanja mogu dati poticaj da ostanu nepokolebljivi i uporni u tom znanstvenom putu, jer on je ipak, prije svega, ispunjavajući. Iako su nas epidemiološke neprilike smjestile na otvoreno, ovdje vidim veliku simboliku jer nalazimo se u

srcu Kampus-a, gdje se isprepleću i znanje i ideje i idealni. Oni su ti koji pokreću svijet i pokreću naše društvo. Vjerujem da mi to živimo, da to žive naši studenti i naši znanstvenici.”

Ovogodišnji su laureati iz područja BIOMEDICINE i ZDRAVSTVA:

- izv. prof. dr. sc. Vesna Boraska Perica, Medicinski fakultet u Splitu
- izv. prof. dr. sc. Zenon Pogorelić, Medicinski fakultet u Splitu
- prof. dr. sc. Matko Marušić, Medicinski fakultet u Splitu

Radionica PRGF® Endoret® i BTI® implantata u organizaciji Katedre za oralnu kirurgiju studija Dentalne medicine

S velikim zadovoljstvom donosimo fotografije radionice za studente u organizaciji Katedre za oralnu kirurgiju studija Dentalne medicine 4. veljače 2021. godine. Radionica je realizirana temeljem prethodne suradnje nastavnika i asistenta studija Dentalne medicine, specijalista oralne kirurgije i INTERDENT d. o. o., koji su predstavnici međunarodne tvrtke BTI i smatraju se predvodnikom u biološkom pristupu u dentalnoj medicini.

Radionica je provedena uz najstrože epidemiološke mjere, vodeći računa o dovoljnem razmaku svih sudionika, predavača i studenata i nošenje maski i dezinfekciju ruku i radnih

površina. U tu svrhu radionica se odvijala u najvećem prostoru Fakulteta, na podiju velikog amfiteatra u zgradи B.

Radionica je započela predavanjem dr. Eduarda Anitue, osnivača i glavnog istraživača tvrtke BTI, pod nazivom *Treatment of post-extraction socket in aesthetic zone* te izravnog uključenja dr. Anitue, kojem su studenti postavljali interesantna i provokativna pitanja, što je popraćeno iznimno zanimljivom i dinamičnom raspravom. Nakon završenog teorijskog dijela radionica se odvijala u dvama odvojenim modulima:

1.

PRGF® Endoret® radionica, koju su vodili Mirna Bačanek Popržan (INTERDENT d. o. o.) i asistent Daniel Jerković, dr. med. dent., specijalist oralne kirurgije. PRGF® Endoret® smatra se najnaprednjijim sustavom na tržištu za dobivanje vlastite plazme bogate faktorima rasta. Bazira se na formulaciji i korištenju pacijentovih vlastitih stanica s biološkom aktivnošću, faktorima rasta i fibrinskim biomaterijalom za stimulaciju i ubrzanje cijeljenja i regeneracije tkiva. Potencijal ove tehnologije proizlazi iz efekta faktora rasta iz trombocita koji, između ostalog, uključuje VEGF, FGF, PDGF, TGF-B,

EGF, IGF-I. Ovi faktori utječu na niz bioloških procesa koji pospješuju migraciju, rast i morfogenezu stanica. Također, na mjestu primjene ubrzavaju proces stvaranja biorazgradivog fibrinskog matriksa koji služi kao privremeni „kalup“ za poticanje regeneracije tkiva. Raznolikost, sigurnost i učinkovitost ovog sistema otvara vrata personaliziranoj medicini koja se već primjenjuje u mnogim medicinskim i znanstvenim područjima, uključujući oralnu i maksilofacialnu kirurgiju, oralnu implantologiju, ortopediju, terapiju ulkusa, sportsku medicinu, estetsko obnavljanje površine lica, oftalmologiju i inžinjering tkiva. Asistent Jerković tijekom radionice studentima je opisao i pojedine primjere uspješne primjene PRGF® Endoret® u svakodnevnom radu prilikom liječenja pacijenata u Zavodu za maksilofacialnu kirurgiju KBC-a Split.

2.

Radionica s BTI® implantatima pod vodstvom BTI savjetnika, Svena Bivala, dr. med. dent, specijalista oralne kirurgije uz asistenciju Silvije Vučković (INTERDENT d.o.o.).

Studenti su imali priliku upoznati načela i savladali su postupak PRGF® Endoret® tehnologije, a na radionici s BTI® implantatima prošli su osnove postave implantata te primjenu znanja postave CORE® linije implantata na modelu svinjskih rebara.

Zahvaljujem tvrtki BTI, njihovu predstavniku u Hrvatskoj – INTERDENTU d. o. o., Upravi i zaposlenicima Medicinskog fakulteta koji su omogućili ovu radionicu.

Ivan Galic

Oftalmologija na jedinstven dalmatinski način

Već smo se privikli na uvjete održavanja nastave na daljinu, no nedostatak izravne interaktivne nastave svi osjećamo, što nastojimo kompenzirati za vrijeme kliničkih vježbi koje u novim „normalnim“ uvjetima predstavljaju jedinstvenu priliku da nas, predavače, studenti upitaju o onom što im je možda ostalo nejasno. U želji da taj praktični dio kliničkih vježbi napravimo što kvalitetnijim i interesantnijim za naše studente, Katedra za oftalmologiju odlučila je na prijedlog pročelnika Katedre po prvi put na MEFST-u uključiti nastavne baze u OB-u Zadar, OB-u Šibenik i OB-u Dubrovnik. U svim tim nastavnim bazama postoje izvrsno opremljeni oftalmološki odjeli s iskusnim kadrom koji je s izrazitim entuzijazmom i zadovoljstvom prihvatio primiti na kliničke vježbe dio studenata 5. godine koji su sredinom siječnja 2021. pohađali turnus iz Oftalmologije. Uprava MEFST-a i pročelnica za nastavu, prof. Renata Pecotić, svesrdno su prihvatili ideju o provedbi kliničkih vježbi za dio studenata u nastavnim bazama izvan Splita te su odobrili odlazak ukupno 15 studenata kojima je MEFST financirao i putne troškove. S druge strane, studenti 5. godine

odmah su iskazali velik interes za mogućnost odlaska u druge nastavne baze te se čak tražilo i mjesto više. Posebno zahvaljujemo na izvanrednoj suradnji prof. Suzani Konjevodi, predstojnici Odjela za oftalmologiju u OB-u Zadar, doc. Antoneli Gverović Antunici, predstojnici Odjela za oftalmologiju OB-a Dubrovnik te prim. Nikoli Sušiću, predstojniku Odjela za oftalmologiju OB-a Šibenik, kao i njihovim timovima koji su prihvatali ovaj izazov s tolikom požrtvovnosti i entuzijazmom koji su prepoznali svi studenti koji su sudjelovali u ovom inovativnom pothvatu. Posebno moram zahvaliti kolegama u Zadru i Dubrovniku koji su osim toplog obroka koji je bio osiguran u svim trima nastavnim bazama osigurali i izvrstan smještaj za sve studente koje su ugostili i educirali. Na povratku svi su studenti posvjedočili o izvanrednom gostoprimgstvu i iskazali zadovoljstvo stečenim iskustvom, primarno zbog dobre opremljenosti posjećenih odjela, te stručnošću kadra kojem su bili povjereni. Važno je napomenuti da su ti studenti postigli izvanredan uspjeh na pismenom i na usmenom dijelu ispita. Također sa sigurnošću možemo tvrditi da su ovim

» Studentice na vježbama iz Oftalmologije u OB-u Zadar: Lorena Đula, Ana Čikara, Lorena Borovac, Antoneta Buntić, Jela Biočić sa svojim mentorima, prof. Suzanom Konjevodom i prim. Samirom Čanovićem

» Studenti na vježbama iz Oftalmologije u OB-u Šibenik: Jure Luetić, Marin Petričević, Andrej Majić, Ante Korto Kelava s prim. Nikolom Sušićem i dr. Ivanom Kalauz, koji su ih „zaludili“ svijetom oftalmologije do te mjere da su izjavili da su ozbiljno razmišljaju o oftalmologiji kao eventualnoj budućoj specjalizaciji.

pothvatom profitirali i studenti koji su pohađali vježbe u Klinici za oftalmologiju u KBC-u Split jer se posljedično smanjio broj polaznika u vježbovnoj skupini što je doprinijelo još boljem i kvalitetnijem radu.

S obzirom na to da su ukupne impresije vezane za ovaj pothvat isključivo bile pozitivne uz izrazito dobre ishode učenja,

Katedra za oftalmologiju ne može ništa drugo nego savjetovati i drugim kliničkim katedrama našeg fakulteta, ako imaju tu mogućnost, da se bez straha pridruže i ponude svojim studentima sličnu mogućnost. Na Katedri za oftalmologiju veselimo se dalnjem produbljivanju i izgradnji sve bolje suradnje među nastavnim bazama MEFST-a.

Ljubo Znaor

ŠTO ZNAMO O LIMFEDEMU I KAKO GA MOŽEMO LIJEĆITI?

» Organizatorica izložbe doc. dr. sc. Ana Poljičanin (druga zdesna) sa svojim „modelima“.

Što znamo o limfedemu i njegovim uzrocima?

oliko je to znanje dostupno našim studentima i tko im može ponuditi odgovore na pitanja o etiologiji, etiopatogenezi, kliničkoj slici i zbrinjavanju takvih bolesnika? To su pitanja koja su zasad ostajala bez odgovora u edukaciji naših mladih kolega koji će uskoro stupiti na tržište rada i zauzeti svoje mjesto u sustavu zdravstva gdje će se susretati s bolesnicima koji će od njih tražiti odgovore na ta mnogobrojna pitanja. Budući da u sklopu nastave iz područja fizikalne i rehabilitacijske medicine svake godine pokušavamo uvesti neke novosti u načinu edukacije ili novim temama u nastavi, tako ćemo ovaj problem pokušati što više približiti našim studentima na našoj turnusnoj nastavi sljedeće akademske godine. Mislimo da za to imamo dosta razloga, a sada imamo i jedan lijepi povod.

Naime, u ožujku, mjesecu svjesnosti o problemu limfedema, članovi naše Katedre pokušali su osvijestiti potrebu razmišljanja o ovom problemu pa su u krugu Sveučilišnog kampusa u Sveučilišnoj galeriji „Vasko Lipovac“, mjestu vrlo dostupnom svim studentima Sveučilišta, pa tako i onima s Medicine i

Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija (SOZS), organizirali izložbu fotografija pod nazivom „Limfa i ja – Što se krije pod mojom kožom?“.

Izložba je svečano otvorena u srijedu 10. ožujka 2021. godine u Sveučilišnoj galeriji „Vasko Lipovac“. Doc. dr. sc. Ana Poljičanin (Slika 1.), inicijatorica i organizatorica ove izložbe, inače specijalistica fizikalne medicine i rehabilitacije u KBC-u Split te docentica na Katedri za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu Medicinskog fakulteta te Katedre za fizioterapiju SOZS-a, istaknula je kako je ova izložba plod dugogodišnjeg rada s osobama koje pate od limfedema, nakon što je u svakodnevnoj praksi primijetila kako postoji veliko neznanje o ovoj temi. Zato smo upravo u ožujku – mjesecu svjesnosti o limfedemu i za vrijeme trajanja turnusa Fizikalne medicine i rehabilitacije na našem fakultetu ovom izložbom htjeli osvijestiti i naše studente i šиру javnost, ali i same pacijente, o postojanju ovog problema za koji postoji i rješenje ako se pravodobno dijagnosticira i ako ga liječe fizijatri i fizioterapeuti.

» Autor fotografija Robert Pleško.

» Izložbu su otvorili prof. Tonko Vlak, pročelnik Katedre FRM MFST-a, prof. Dragan Ljutić, rektor Sveučilišta u Splitu, prof. Stipan Janković, pročelnik SZOS-a (slijeva nadesno)

Svjesni važnosti ovog zdravstvenog problema i našeg nepoznavanja svih relevantnih činjenica vezanih za uzroke i liječenje, angažmanom naše Katedre prije dvije godine poduzeli smo prve korake u smjeru rješavanja tih nepoznanica. Odlučili smo na novi način pristupiti terapiji limfedema, povezali smo se s doc. dr. sc. Tanjom Planinšek Ručigaj iz Univerzitetskog kliničkog centra iz Ljubljane i uz njenu pomoć proveli edukaciju i liječnika fizijatara i fizioterapeuta, ugostivši je na našem fakultetu u Splitu. Ona nam je nesobično ponudila svoje znanje, donijela nužnu literaturu i provela s nama neko vrijeme educirajući nas o stvarnim uzrocima ovog stanja te načinima liječenja. Želimo naglasiti da surađujemo i s kolegama u Londonu (Tamara Košević), koji nam puno pomažu ne samo savjetima nego i donacijama opreme, te i s kolegama u Berlinu. Kompleksnost ovog problema pokazali smo i činjenicom da smo u rješavanju tegoba koje ovi bolesnici imaju angažirali i našu prof. dr. sc Slavicu Kozinu kako bismo popravili kvalitetu života naših bolesnika s limfedemom.

Na izložbi su predstavljene fotografije osam hrabrih žena koje povezuje svakodnevna borba s limfedemom autora Roberta Pleška (Slika 2.), a izložbu su organizirali Odsjek za fizioterapiju Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu, Katedra za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu Medicinskog fakulteta u Splitu, Hrvatsko društvo za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu (HDFRM HLZ) te Udruga žena oboljelih i liječenih od karcinoma Caspera. S obzirom na važeće epidemiološke mjere, broj je nazočnih na otvaranju izložbe bio ograničen, ali zato nisu izostali ni bolesnice s limfedemom, ni naši fizioterapeuti, a ni čelnici Sveučilišta, OZS-a i HDFRM HLZ-a (Slika 3.).

Rektor Sveučilišta u Splitu, prof. dr. sc. Dragan Ljutić, na otvaranju izložbe iskazao je zadovoljstvo izložbom, rekavši: „Pred nama su umjetnička djela koja nas potiču na razmišljanje i empatiju i imaju svoju pouku. Autor fotografija, Robert Pleško, napravio je izložbu na kojoj su prikazana krasna lica,

» Kompresivna čarapa – važno pomagalo i eksponat na izložbi.

osmijeh koji znači život, duhovnost, lica koja potiču na razmišljanje. To je umjetnost. Iza ovih predivnih slika jesu životi. U ovim današnjim okolnostima kada smo pogodeni pandemijom razumijemo značenje ove poruke umjetnosti, suživota, zajedništva i dobrote.“

Prof. dr. sc. Stipan Janković, pročelnik SOZS-a istaknuo je kako je ovo posebna čast Sveučilišnom odjelu zdravstvenih studija i kako s ovim dogadjajem zapravo ulaze u razdoblje proslave Dana SOZS-a.

„Ova je izložba najbolji uvod u našu proslavu jer se radi o promociji struke. A koliko je upravo ova struka interesantna, najbolje govori podatak da je Odsjek fizioterapije peti po iskazanom interesu maturanata u Hrvatskoj“, zaključio je pročelnik Janković.

Prof. dr. sc. Tonko Vlak, pročelnik Katedre fizikalne i rehabilitacijske medicine na Medicinskom fakultetu i predsjednik

HDFRM HLZ-a, zahvalio je svima koji su uložili trud u organizaciji izložbe i pozvao sve da uživaju u predstavljenim radovima. Kazao je kako su naše pacijentice s limfedemom postali naši fotomodeli, koje su ovom prigodom ponudile drugu, ljepšu stranu svakodnevice, koja prsti optimizmom, dostojanstvom i ljepotom. Autor fotografija Robert Pleško istaknuo je kako je inicijativa za organizaciju izložbe došla od doc. Poljičanin prije godinu i pol dana, a sama realizacija tekla je besprijekorno zahvaljujući susretljivosti fotomodela. Izložba se mogla pogledati do 23. ožujka 2021. godine.

Ovom smo izložbom htjeli skrenuti pozornost svima u struci da se bolesnicima s limfedemom može znatno pomoći i kompresivnom terapijom, tako da su izloženi i neki medicinski proizvodi koji se koriste za kompresivnu terapiju (Slika 4.). Tijekom nastave iz našeg kolegija posebnu pozornost posvećujemo i korištenju brojnih pomagala u rehabilitaciji pa je važno spomenuti i ova pomagala. Naime, kompresivna je terapija uz manualnu limfnu drenažu, njegu kože, terapijske vježbe i edukaciju zlatni standard u terapiji limfedema. Za provođenje terapije mogu se koristiti dugoelastični i kratkoelastični zavoji te kružno ili ravno tkana kompresijska pomagala. Kompresivna terapija limfedema u prvoj fazi liječenja ima za cilj evakuirati limfedem primjenom kratkoelastičnih zavoja, a u drugoj fazi primjenom kompresivnih pomagala (čarape, rukavice i kompresijska odjeća) održavati postignuto stanje. Primjenom preventivnih mjera i provođenjem kompleksne dekongestivne terapije limfedema te nošenjem kompresivnih pomagala mogu se ublažiti, usporiti ili potpuno zaustaviti simptomi i napredovanje bolesti, što uz klasičnu limfnu drenažu nudi bolju kvalitetu života našim bolesnicima.

Zbog svega navedenog, kao i zbog činjenice da naši studenti o ovoj temi ne uče na drugim kolegijima te ne stječu praktična znanja iz ovog područja, a sve to spada u kompetencije liječnika specijalista fizikalne i rehabilitacijske medicine, odlučili smo da sljedeće godine ovu temu obrađujemo kao novi sadržaj u našem kolegiju iz Fizikalne medicine i rehabilitacije. Nadamo se da će i naše spoznaje dotada biti bogatije te da ćemo imati mogućnost predstaviti i neku od bolesnica – modela s naše izložbe koja će studentima moći prenijeti svoja razmišljanja o važnosti liječenja limfedema na sličan način kako to sada radimo sa sportašima s invaliditetom u sklopu nastave našeg kolegija Fizikalne medicine i rehabilitacije.

Tonko Vlak

Poliklinika Podologija

nova je nastavna baza Katedre za fizikalnu i rehabilitacijsku medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu.

U trenutnoj situaciji, u kojoj COVID-19 diktira način održavanja nastave, mnoge su se katedre susrele s nemogućnošću odgovarajućeg praktičnog rada na studentskim vježbama. To se dogodilo i našoj katedri, čiji su prostorni kapaciteti za praktičnu nastavu (Zavod) svedeni na minimum te nas je to natjeralo na osmišljavanje novih mogućnosti za provođenje studentskih vježbi tijekom naših turnusa 2021. godine. Epidemiološke prilike i opravданo nametnuta pravila postavila su nam komplikirane okvire praktičnog rada. Bili smo prisiljeni da, poštujući epidemiološke standarde, našim studentima pete godine omogućimo kvalitetno stjecanje znanja i vještina iz domene našeg rada. Tako je uz odobrenje Uprave našeg fakulteta Poliklinika Podologija iz Splita postala naša nova nastavna baza. Uz dijagnostiku i male zahvate iz područja vaskularne kirurgije, plastične i estetske kirurgije te neurologije, kao zasebna cjelina unutar Poliklinike Podologija djeluje Rehabilitacijski centar Podologija Superior, koji ćemo predstaviti u ovom članku.

To je moderni centar za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju te sportsku i regenerativnu medicinu s jedinstvenim konceptom strogo individualnog pristupa pacijentu unutar interdisciplinarnog tima. Pacijentu se nudi usluga visoke kvalitete, bez

suvišnog čekanja, uz vrhunsku opremu i stručnost zaposlenika. Tim stručnjaka sastavljen je od liječnika fizijatara, fizioterapeuta, kineziologa, medicinskih sestara i protetičara, koji svoj rad temelje na medicini zasnovanoj na dokazima te implementiraju nove moderne tehnologije u fizikalnoj medicini i rehabilitaciji.

U Centru se provodi dijagnostika i rehabilitacija svih vrsta ozljeda, prijeoperacijska rehabilitacija, postoperacijska rehabilitacija, liječenje bolnih sindroma kralježnice i perifernih zglobova, rehabilitacija degenerativnih i upalnih bolesti loko-motornog sustava, liječenje posttraumatskih stanja, terapija akutnih bolnih stanja, liječenje sindroma prenaprezanja loko-motornog sustava, liječenje i rehabilitacija sportskih ozljeda, korektivna terapija za kralježnicu (skolioza, kifoza...), liječenje loko-motornog sustava matičnim stanicama i autolognom plazmom te suvremenim programom liječenja i rehabilitacije svih vrsta limfedema i lipedema.

Sam rad Centra zamišljen je prema konceptu „sve na jednom mjestu“ – dijagnostika, liječenje, rehabilitacija i prevencija. Nakon kliničkog pregleda, dijagnostike, mjerenja i testiranja,

izrađuje se individualni plan i protokol rehabilitacije prilagođen općem stanju pacijenta i prirodi njegove ozljede ili bolesti. Tijekom rehabilitacije i liječenja protokoli se prema potrebi modificiraju u ovisnosti o kliničkoj slici i zadanim ciljevima. Evaluacija napretka radi se svakodnevno. Sama dijagnostika, liječenje i rehabilitacija provode se uz pomoć najsuvremenijih uređaja. Tijekom rehabilitacijskog procesa o pacijentu skrbiti tim stručnjaka različitih profila, a sam se pacijent nalazi u samom središtu tima, upravo onako kako poučavamo naše studente. Svaki član tima djeluje sinergistički unutar svoje specijalnosti i kompetencija te pridonosi konačnom cilju – izlječenju. Iskusni liječnici, specijalisti fizikalne medicine i rehabilitacije u svrhu dijagnostike obavljaju kliničke preglede, ultrazvučnu dijagnostiku muskulo-skeletnog sustava i evaluaciju kliničkog statusa tijekom rehabilitacije. Također provode niz terapijskih postupaka, kao što su akupunktura te lokalne i intraartikularne infiltracije kortikosteroida, kolagena, viskosuplemenata ili PRP-a i lavaže kalcifikata pod kontrolom UZV-a. Fizioterapeuti s višegodišnjim iskustvom i edukacijom u specifičnim područjima fizioterapije provode fizioterapijske postupke koji uključuju individualne terapijske vježbe, mobilizacije/manipulacije zglobova (Maitland,

Cyriax, Kaltenborn), mobilizacije mekih tkiva (fascijalne manipulacije), DNS, K-taping i fizikalne procedure prilagođene stanju pacijenta.

Kod rehabilitacije sportaša i rekreativaca kineziolog provodi i kontrolira sportsko-specifične vježbe te zamjenske i adaptacijske treninge.

Ovakav cjelovit pristup pacijentu kao i mogućnost *long-term* rehabilitacije i kontinuirani *follow up* čini ovaj Centar jedinstvenim u našoj široj regiji.

Naslonjen na sestrinsku tvrtku Ortopedicu, čija je osnovna djelatnost izrada i opskrba ortotskim i protetskim pomagalicima, čini funkcionalnu i logičnu cjelinu te obuhvaća veliki dio djelovanja iz područja fizikalne i rehabilitacijske medicine.

Sve navedeno čini Podologiju vrijednom nastavnom bazom za izvođenje dijela nastave iz područja fizikalne i rehabilitacijske medicine.

Studenti se na praktičnim vježbama, uz pacijente s različitim dijagnozama i problemima, upoznaju s dijagnostikom i terapijskim mogućnostima pojedinih stanja te samim rehabilitacijskim procesom i u mogućnosti su vidjeti ulogu svakog pojedinog člana tima.

U sklopu radionice ortopedskih pomagala studenti imaju mogućnost upoznati se s različitim vrstama ortoza i proteza. Sudjeluju u procesu izrade, od mjerjenja do konačnog proizvoda i njegove upotrebe. Upoznaju se s načinom i tehnikama izrade proteza i ortoza, materijalima koji se koriste u izradi, namjeni pojedinih pomagala, načinu aplikacije i korištenja.

Kao budući liječnici upoznaju se sa svakodnevnim radom liječnika fizijatra. U mogućnosti su sudjelovati u dijagnostici, kliničkim pregledom te ultrazvučnom dijagnostikom loko-motornog sustava. Prezentiraju im se injekcijske tehnike pod kontrolom UZV-a, fizijatrijska propedeutika, akupunktura, priprema i način aplikacije krvnih pripravaka, aplikacija viskosuplemenata, kolagena, kortikosteroidnih injekcija te nove tehnike u liječenju nekih stanja, kao što je lavaža kalcifikata pod kontrolom UZV-a, najčešće primjenjiva u tetivama rotatorne manžete ramena, o čemu svjedoče fotografije u prilogu.

Studenti se upoznaju s načinom rada i indikacijama svakog pojedinog uređaja za fizičku terapiju te su u mogućnosti uz mentora aplicirati terapiju drugoj osobi ili osjetiti djelovanje terapije na vlastitom tijelu.

Rehabilitacijski centar Podologija Superior raspolaže uređajima naprednih tehnologija za fizičku terapiju. Uz standarnu elektroterapiju (IFS, DD, TENS, ES, galvanizaciju, UZV, magnetoterapiju, LLaser) studenti su u mogućnosti upoznati se s uređajima poput lasera visokog intenziteta – HILT, visokoinduktivne magnetoterapije – SIS, radiofrekventne terapije – TECAR, fokusiranog i radikalnog udarnog vala – ESWT.

Radi se o relativno novim tehnologijama u fizičkoj i rehabilitacijskoj medicini koje znatno doprinose uspješnosti liječenja.

ESWT terapija udarnim valom neinvazivna je terapijska metoda čiji se mehanizam djelovanja bazira na akustičnim impulsima generiranim izvan tijela. Energija se prenosi i fokusira unutar tijela do dubine 4 – 7 cm ovisno o tome radi li se o fokusiranom ili radikalnom udarnom valu. Pritom nastaju mikrotraume unutar tkiva koje dovode do neovaskularizacije, tj. povećanja lokalne cirkulacije, suzbijanja upalnih procesa, stimulacije kolagena i dissolucije kalcificiranih tvorevina i na taj se način ubrzava proces cijeljenja u tretiranom tkivu (tetiva, mišić, ali i kost). Terapija je visoko uspješna u liječenju stanja kao što su teniski lakat, skakačko koljeno, kalcificirajuća tendinopatija ramena, insercijska tendinopatija Ahilove tetine, trkačka potkoljenica, plantarni fascitis (petni trn).

SIS – superinduktivni magnet ili visokofrekventni magnet predstavlja novu metodu liječenja u fizičkoj terapiji. Radi se o elektromagnetskom polju visokog intenziteta koje ima pozitivan utjecaj na ljudsko tkivo. Jačina je magnetnog polja 2,5 T, što je višestruko jače od niskofrekventnih magneta koji se koriste u fizičkoj terapiji. Dovoljno je snažan da izaziva depolarizaciju stanice i kontrakcije muskulature, pa se koristi i kod sprečavanja atrofije ili snaženja muskulature nedostupne standardnoj elektrostimulaciji elektrodama. Terapijski efekti uključuju smanjenje bola, liječenje frakture, miorelaksaciju, miostimulaciju i mobilizaciju zglobova.

TECAR terapija oblik je kombinirane kontaktne dijatermije i elektroterapije. Primijenjena elektromagnetska frekvencija potječe iz spektra radiofrekvencije pa ju često nazivamo i

radiofrekventnom terapijom. Radi se o endogenoj energiji koja se stvara unutar tijela, a koja potiče prirodne regenerativne i protuupalne mehanizme. Radiofrekventna terapija predstavlja pravu inovaciju u polju fizioterapije. Smanjuje bol i oteklinu, potiče mikrocirkulaciju i metaboličku hiperaktivaciju, aktivira biostimulaciju te ubrzava proces ozdravljenja. Za razliku od drugih tradicionalnih metoda (IC lampe, lasera, ultrazvuka i elektroterapije), čije je djelovanje ograničeno na površinske slojeve tijela, TECAR s kapacitivnim i rezistivnim načinom rada stvara duboko terapijsko djelovanje koje doseže duboko unutar tretiranog područja.

HIL je terapijska metoda liječenja laserom visokog intenziteta pulsa za liječenje duboko smještenih mišićno-tetivnih i zglobnih patoloških stanja uzrokovanih traumom i/ili degenerativnim promjenama.

Koherentno, monokromatsko lasersko svjetlo snažno stimulira, liječi i regenerira tkivo.

Izlazna snaga lasera visoke snage (*High Intensity Laser*) u projektu je 30 – 50 puta veća u usporedbi s konvencionalnim „hladnim“ terapijskim laserima, a druga je specifičnost u tome što ima neograničenu dubinu prodiranja u tkivo. To omogućava da laser visoke snage stimulira i liječi bolne točke bilo gdje u organizmu. Ovom se terapijom postiže smanjenje bolova, poboljšava se opskrba hranjivim tvarima i resorpcija nakupljene tekućine, smanjuje se zglobna upala i stimulira obnova zglobne hrskavice.

Na nastavi unutar Rehabilitacijskog centra Podologija Superior, poštujući sve epidemiološke mjere, studenti stječu praktična znanja i vještine iz polja suvremene fizičke terapije i rehabilitacije te rada liječnika specijalista fizijatra u punom opsegu polikliničkog djelovanja.

Tim Rehabilitacijskog centra Podologija Superior želi dobrodošlicu svim studentima, s nadom da će naša nastojanja i kvaliteta rada doprinijeti njihovoj edukaciji i uspješnosti u dalnjem radu, a neke možda i potaknuti na odabir baš ovog smjera daljnog medicinskog usavršavanja, odnosno specijalizacije.

Boris Bećir

Prof. dr. sc. Ante Tonkić i Željko Ivančević, dr. med. izradili prvu digitalnu nastavnu platformu

A screenshot of the HeMED website showing the 'Registracija korisnika' (User registration) page. It includes fields for entering an OIB number and email address, and a checkbox for accepting terms and conditions. There are also links for 'Započeti' (Start) and 'Registruj se' (Register).

A screenshot of the HeMED mobile application interface. It features a navigation bar with icons for 'Home', 'Search', 'My Profile', and 'Logout'. Below the bar, there are several cards displaying medical books and documents. One card shows a book titled 'Bolničarska medicinska pomoć' by Šimac et al. Another card shows a document titled 'MREŽNI PROJEKT MEDICINSKE EDUKACIJE'.

Hrvatski zdravstveni sustav odnedavno je bogatiji za HeMED – hrvatsku multimodalnu platformu koja će služiti trajnom obrazovanju liječnika i pacijenata.

Digitalna nastavna platforma Katedre za internu medicinu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, koju su izradili prof. dr. sc. Ante Tonkić i Željko Ivančević, dr. med., postala je integralni i najvažniji dio HeMED platforme Hrvatske liječničke komore (HLK).

Riječ je o sveobuhvatnom digitalnom alatu, prvom takve vrste u svijetu, s ciljem kontinuirane medicinske edukacije. Korisnici platforme moći će se trajno i besplatno educirati te kontinuirano dobivati ažurirane informacije iz svjetski priznatih renomiranih medicinskih udžbenika na hrvatskom jeziku.

Korištenje platforme besplatno je za sve članove HLK-a, kao i za sve studente medicine. Korisničko ime za pristup jest OIB pristupnika, a lozinka je ista ona kojom se pristupa članskom dijelu portala HLK-a. Za studente dovoljno je upisati osobnu aktivnu adresu e-pošte učilišta koja su navedena na prijavnoj stranici te kreirati račun na sustavu koristeći se tom adresom e-pošte.

Autori digitalne nastavne platforme Katedre za internu medicinu ujedno su i dobitnici Rektorove plakete za iznimni nastavni doprinos.

ismf@mefst.hr

Instalirana su i montirana nova računala na PAK-u

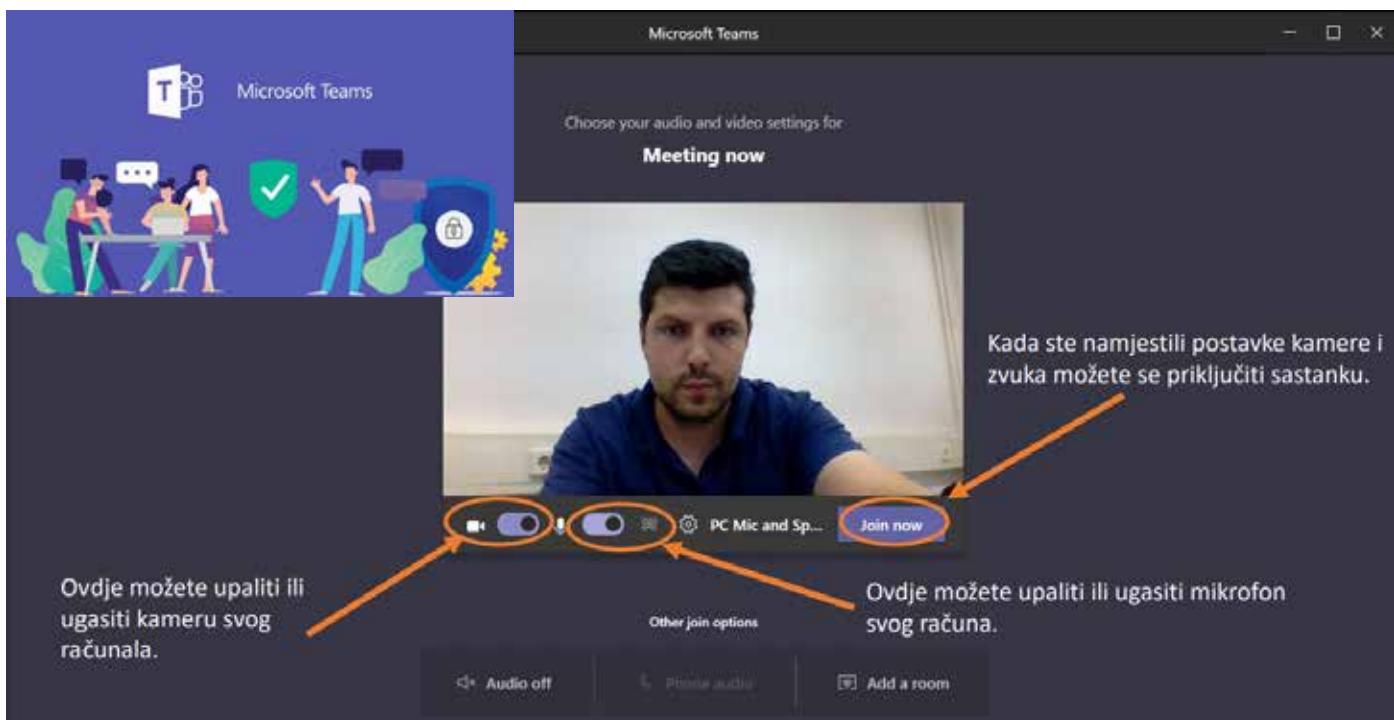
Nabavili smo, instalirali i montirali novo nastavno i šesnaest studentskih "All in One" računala Fujitsu Esprimo AiO K5010/24 (Intel Core i3-10100, 16 GB RAM-a, disk 256 GB SSD) u informatičkoj učionici na PAK-u.

Na računalima su instalirani Windows 10, MS Office 2019 i svi ostali standardni programi koji se koriste na Fakultetu. Računala su u fakultetskoj MEFST domeni.

Želimo vam ugodniji i brži rad na novim računalima.

ismf@mefst.hr

Upute za korištenje MS Teamsa

Upute za korištenje *MS Teamsa* za nastavnike pripremili su kolegica Ružica Tokalić, dr. med. i kolega Marin Viđak, dr. med., kojima zahvaljujemo, kao i prof. dr. sc. Anti Tonkiću i izv. prof. dr. sc. Renati Pecotić na inicijativi.

Detaljne upute možete pronaći na fakultetskim mrežnim stranicama ili preko adrese:

<http://www.mefst.unist.hr/novosti/pute-za-koristenje-ms-teamsa-za-nastavnike-mefst-a/11417>

POIROT – nacionalna baza projekata

u Republici Hrvatskoj osmislio je i razvio Centar za znanstvene informacije Instituta Ruđer Bošković 2016. godine. POIROT je informacijski servis Centra za znanstvene informacije IRB-a koji na jednom mjestu nastoji okupiti podatke o svim domaćim i inozemnim znanstvenim i stručnim projektima na kojima sudjeluju djelatnici i ustanove iz sustava znanosti i visokog obrazovanja Republike Hrvatske.

U suradnji s Agencijom za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) POIROT baza prilagođena je za potrebe prikupljanja podataka o projektima na kojima sudjeluju hrvatska visoka učilišta te njihov **prijenos u MOZVAG i daljnje korištenje u procesima reakreditacije visokih učilišta**.

POIROT je interoperabilan s OpenAIRE (*Open Access Infrastructure for Research in Europe*) portalom koji promiče provedbu otvorenog pristupa znanstvenim publikacijama i

istraživačkim podatcima i gradi europsku znanstveno-istraživačku infrastrukturu za pohranu, pronalaženje i ponovno korištenje rezultata istraživanja te na taj način unapređuje vidljivost rezultata istraživanja projekata Europske komisije. <https://www.openaire.eu/>

Podatke o novim projektima u POIROT mogu unijeti svi članovi hrvatske akademske i istraživačke zajednice prijavom u sustav svojim AAI@Edu.Hr korisničkim podatcima, a tako uneseni zapisi bit će vidljivi nakon administratorske provjere i dodatnog uređivanja unesenih podataka. Unos i izmjenu podataka u sustavu možete zatražiti i slanjem molbe na uzz@mefst.hr. Svi voditelj bit će prilikom unosa projekta povezani s projektima matičnim brojem znanstvenika (MBZ) i CROSBII identitetom. Dio projekata većih financijera unosi centralizirano Centar za znanstvene informacije, nakon čega je u pojedinim slučajevima potrebno dodatno upisati ili urediti pojedine podatke.

Izvor: <https://pdb.irb.hr/o-poirotu>

Ured za znanost
uzz@mefst.hr

Projekt Social Innovation for integrated health CARE of ageing population in ADRION Regions (SI4CARE) započeo s provedbom

U okviru Interreg programa ADRION, iz trećeg poziva na dostavu projektnih prijedloga, 29. lipnja 2020. SI4CARE projekt odobrio je Nadzorni odbor ADRION programa. Vodeći partner na projektu jest Sveučilište u Ljubljani, a Medicinski fakultet u Splitu jedan je od projektnih partnera iz zemalja Jadransko-jonske regije. Sam projekt naglašava problem starenja populacije u spomenutoj regiji. Nastavni zavod

za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije također je projektni partner, kao i Ministarstvo zdravstva RH u ulozi vanjskog partnera. Osim partnera iz Slovenije i Hrvatske, na projektu su i partneri iz BiH, Srbije, Grčke, Crne Gore i Italije. Glavni cilj projekta SI4CARE jest osigurati bolju zdravstvenu skrb za stariju populaciju i olakšati pristup zdravstvenoj skrbi starijim osobama, osobito u ruralnim područjima, uz

primjenu socijalnih inovacija i ICT rješenja. Projekt je podijeljen u nekoliko radnih paketa, a Medicinski fakultet u Splitu odgovoran je za treći radni paket (WP3) u sklopu kojeg će se izraditi nacionalni i regionalni akcijski planovi te transnacionalna strategija za pristup rješavanju problema s kojim se suočava starija populacija kad je u pitanju dostupnost zdravstvene skrbi.

Nakon početnog sastanka (*kick off meeting*) održanog u prosincu 2020. godine na virtualnoj platformi *Zoom* započele su projektne aktivnosti i pri kraju je proces potpisivanja partnerskih ugovora. Pod koordinacijom sveučilišta iz Atene koje je jedan od partnera na projektu započinje se rad na prikupljanju podataka o trenutnom stanju zdravstvene skrbi na području zemalja projektnih partnera. U istraživanje će biti uključeni dionici iz institucija zdravstvene skrbi te populacija starijih od 65 godina.

Plan je da provedba projekta završi do kraja svibnja 2023. godine i ostaje vidjeti hoće li trenutna pandemija COVID-19 utjecati na izvršavanje dogovorenih projektnih aktivnosti, između kojih su predviđeni i studijski posjeti zemljama projektnih partnera. Također, u trenutnoj situaciji s pandemijom posebno je bio izražen problem visoke smrtnosti starijih osoba, a temelj SI4CARE projekta leži upravo u tome da se poboljša zdravstvena skrb za one koji su u pandemiji bili najviše ugroženi.

Josip Ramljak

Nositelj projekta: University of Ljubljana

Projektni partneri:

- Jožef Stefan Institute
- Municipality of Miglierina
- University of Split School of Medicine
- Teaching Institute for Public Health Split-Dalmatia County
- Health Insurance and Reinsurance Institute of Federation of Bosnia and Herzegovina
- National and Kapodistrian University of Athens
- Public Health Institution "Health Center" Tivat
- Special hospital for treatment and rehabilitation Merkur
- Regional Development Fund of Central Macedonia

Vrijednosti projekta: € 2,017,373.86

Trajanje projekta: December 1, 2020 – May 31, 2023 (30 months)

Voditeljica projekta za Sveučilišta u Splitu, Medicinskog fakulteta je prof. dr. sc. Katarina Vukojević

Web: <https://si4care.adrioninterreg.eu/>

Sadržaj ovog članka isključiva je odgovornost Sveučilišta u Splitu, Medicinskog fakulteta.

Projekt sufinancira Europska Unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj.

Održan prvi sastanak u sklopu projekta IQPharm

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

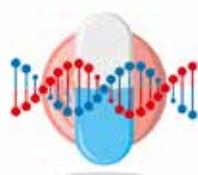

Članovi Katedre za farmaciju Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. Darko Modun, doc. dr. sc. Ana Šešelja Perišin, dr. sc. Dario Leskur, dr. sc. Doris Rušić i dr. sc. Josipa Bukić sudjelovali su na prvome sastanku Erasmus+ projekta IQPharm 12. i 13. veljače 2021. godine. Na ovome online sastanku svi su sudionici predstavili svoje projektne aktivnosti. Projekt *Innovating quality assessment tools for pharmacy studies in Bosnia and Herzegovina* (IQPharm) fokusiran je na

povećanje kvalitete studija farmacije u Bosni i Hercegovini. Farmaceutski fakultet Univerziteta u Sarajevu koordinira i provodi projekt IQPharm, a ostali su partneri Univerzitet u Banjoj Luci, Univerzitet u Tuzli i Sveučilište u Mostaru (BiH), Univerzitet u Novom Sadu (Srbija), Sveučilište u Splitu (Hrvatska), D'Annunzio University of Chieti-Pescara (Italija) i Trinity College Dublin the University of Dublin (Irsko). Projekt će se odvijati od 15. 1. 2021. do 14. 1. 2024. godine.

Josipa Bukić

U funkciju stavljeni nastambe za animalne modele na MEFST-u

Postojanje nastambe po uzoru na najbolje svjetske znanstvene centre dugoročno će dovesti do povećanog istraživačkog potencijala i unapređenja znanosti te bi trebao doprinijeti očuvanju ljudskog zdravlja iznalaženjem novih lijekova, terapijskih postupaka i dijagnostičkih mogućnosti. Istraživanja će se rukovoditi najvišim znanstvenim standardima, kao i načelima propisanim Direktivom 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o zaštiti životinja koje se koriste u znanstvene svrhe.

„**Stavljanje u funkciju novoizgrađene nastambe za pokušne životinje na Sveučilištu u Splitu**“ KK.01.1.1.02.0026 infrastrukturni je projekt čija je ukupna vrijednost veća od 19 milijuna kuna. Sufinanciran je iz Europskog fonda za regionalni razvoj, a njegov voditelj, prof. dr. Janoš Terzić, pokretač je ideje o stavljanju nastambe u funkciju te je i voditelj provedbe projekta. Osim profesora Terzića, u pripremi i realizaciji projekta

sudjelovao je veći broj suradnika. Znanstveni tim projekta čine 22 znanstvenika s Medicinskog fakulteta i drugih sastavnica Sveučilišta, a tzv. projektni tim čini osam djelatnika različitih sveučilišnih službi. Projekt ima i tzv. Savjetodavni odbor, koji prati provedbu projekta i implementaciju Organizacijske reforme rada u nastambi. Za ovaj dio projekt je imao i stručnu pomoć vanjskih stručnjaka u polju organizacije rada sveučilišnih i komercijalnih nastambi. Velik doprinos uspješnom privođenju projekta kraju dali su projektanti, nadzorni inženjeri, inženjeri koji su provodili radove u nastambi, stručnjaci za javnu nabavu, pravna služba i računovodstvo Sveučilišta, kao i kolege u Ministarstvu znanosti i stručnjaci u SAFU. Riječ je o vrlo složenom projektu za koji je bio nužan angažman mnogih stručnjaka različitih profila, a projekt je potvrdio iznimnu stručnost i snalaženje svih uključenih, istaknuo je prof. Terzić.

Projekt administrativno još nije završio. U izradi je programsko rješenje za implementaciju organizacijske reforme s preporukama za optimalno korištenje nastambe, tj. prijavu i provedbu istraživačkih projekata na animalnim modelima. Ovaj softver za upravljanje resursima nastambe bit će integriran u sustav Sveučilišne evidencije o istraživačkoj infrastrukturi što

će, u konačnici, optimizirati upravljanje znanstveno-istraživačkom infrastrukturom Sveučilišta.

Istraživanja koja uključuju animalne modele provodit će se u novootvorenom **Centru za translacijska istraživanja u biomedicini** koji je lociran na -2 etaži zgrade (u sklopu nastambe). Voditeljica je Centra prodekanica za znanost, poslijediplomske studije i međunarodnu suradnju, prof. dr. sc. Katarina Vukojević. U dijelu Centra koji je u sklopu nastambe nalaze se tri novoopremljena laboratorija za istraživanja na animalnim modelima u pokusu te operacijska sala, laboratorij za kemijsku i mikrobiološku analizu. Za prijavu projekata/istraživanja koja imaju planiran rad na životinjskim modelima, kao i dosad,

potrebno je dobiti suglasnost Povjerenstva za dobrobit životinja, a savjetodavnu ulogu preuzima Povjerenstvo za potporu u pripremi i provedbi projekata na životinjskim modelima.

Ukupna vrijednost projekta: 19 214 337.50 kn

Iznos koji sufinancira EU: 17 996 047.92 kn

Razdoblje provedbe projekta: veljača 2019. – kolovoz 2021.

Prijavitelj: Sveučilište u Splitu

Partner: Medicinski fakultet u Splitu

uzz@mefst.hr

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Sveučilišta u Splitu, Medicinskog fakulteta.

Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu

Edukacije za mentore

U sklopu provedbe projekta „Razvoj, unapređenje i provedba stručne prakse na Medicinskom fakultetu u Splitu“ provedene su dvije edukacije u području rada i vrednovanja studenata te četiri edukacije u području komunikacijskih vještina za mentore koji sudjeluju u programima stručne prakse.

Edukacije u području rada i vrednovanja studenata proveli su izv. prof. dr. sc. Marin Vodanović sa Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za mentore na studiju Dentalne medicine i prof. dr. sc. Ivana Marić s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci za mentore na studiju Medicine. Naglasak je stavljen na važnost ishoda učenja koji objedinjuju znanja,

vještine i kompetencije, a zatim i na važnost vrednovanja i same provedbe kliničkih vještina koje studenti stječu u visokoškolskom obrazovanju.

Edukacije u području komunikacijskih vještina provela je prof. dr. sc. Dijana Vican sa Sveučilišta u Zadru, koja je obrazložila važnost kulture radnog ambijenta, kulture aktivnog sudjelovanja i autoriteta te profesionalne kulture. Mentorima najvrjednije, prof. Vican prikazala je primjere interpersonalne komunikacije te profesionalnog i osobnog integriteta mentora.

uzz@mefst.hr

Održano predstavljanje projekta „Istraživački medicinski centar Split”

Predstavljanje projekta „Istraživački medicinski centar Split (IMCS)“ održalo se u četvrtak 20. svibnja 2021. godine na Sveučilištu u Splitu. Ovaj projekt realizira se u suradnji Sveučilišta u Splitu, KBC-a Split te Medicinskog fakulteta u Splitu o čemu je potписан i Memorandum o znanstveno-istraživačkoj suradnji. Podršku su pismima namjere pružili Splitsko-dalmatinska županija i Grad Split.

Izgradnja IMCS-a preduvjet je za podizanje kvalitete znanstveno-istraživačkog rada u području biomedicine i zdravstva, povezivanjem znanstvenog i kliničkog rada te formiranjem interdisciplinarnih istraživačkih skupina.

Projekt su predstavili prof. dr. sc. Dragan Ljutić, rektor Sveučilišta u Splitu, prof. prim. dr. sc. Julije Meštrović, ravnatelj KBC-a Split, prof. dr. sc. Ante Tonkić, dekan Medicinskog fakulteta i prof. dr. sc. Zoran Đogaš, Medicinski fakultet, predstojnik Zavoda za neuroznanost, uz pozdravne riječi Blaženka Bobana, splitsko-dalmatinskog župana i Andre Krstulovića Opare, gradonačelnika Splita.

Predstavljanju su nazočili prof. dr. sc. Ante Punda, predsjednik Stručnog vijeća KBC-a Split, prorektori prof. dr. sc. Tomislav Kilić, prof. dr. sc. Leandra Vranješ Markić, prof. dr. sc. Đurđica Miletić, izv. prof. dr. sc. Željko Radić, prof. dr. sc. Goran Kardum, prof. dr. sc. Stipan Janković, pročelnik Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija, prof. dr. sc. Matko Erceg, dekan Kemijsko-tehnološkog fakulteta, prof. dr. sc. Katarina Vukojević, prodekanica Medicinskog fakulteta,

Ivana Pletković, pročelnica Ureda rektora.

„Uloga je Medicinskog fakulteta promicanje nastavne i znanstvene izvrsnosti. Druga naša misija jest znanstveno-istraživački rad, što je iznimno bitna komponenta u kontekstu ovog današnjeg projekta. Medicinski je fakultet u znanstveno-istraživačkom segmentu iznimno dobro nacionalno i međunarodno pozicioniran“ – kazao je dekan Tonkić, istaknuvši kao se na Fakultetu i u 2020. godini, usprkos pandemiji COVID-19 radilo mnogo i kvalitetno na znanstvenom planu, ali i na dobivanju velikih, međunarodnih projekata.

„Projekt Istraživačkog medicinskog centra Split važan je iskorak ne samo u bazičnim istraživanjima na području biomedicine nego i u translacijskim istraživanjima u biomedicini koji će rezultirati boljom edukacijom naših mladih znanstvenika u budućnosti, kao i mladih kliničara“ – zaključio je dekan Tonkić.

Profesor Đogaš u svojoj se prezentaciji osvrnuo na same záčetke ovog projekta, istaknuvši njegove glavne strateške prednosti koje se odnose prije svega na to da su njegove potrebe prepoznali KBC Split i Sveučilište, zatim jedinstveni pristup i temeljno načelo uključivosti, integraciju svih znanstvenih potencijala klinike i pretklinike, veliku priliku za iskorak upravo preko EU fondova te sinergiju svih pet dionika, odnosno zajedničkih partnera. Kako je rekao, klinička istraživanja predstavljaju poseban potencijal razvoja te je nužna suradnja s pretklinikom – ovaj će projekt biti važan i za privlačenje

vrhunskih svjetskih znanstvenika u Split, a dat će priliku i za jačanje dodatnih kapaciteta za dobivanje značajnih sredstava iz EU i drugih fondova.

Ravnatelj Meštrović rekao je kako je ovaj projekt djelo timskog rada, koji je započeo još prije četiri godine, a 3. svibnja 2021. godine potписан je Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za projekte financirane iz europskih strukturnih i investicijskih fondova u finansijskom razdoblju 2014. – 2020. kojim je za IMCS dodijeljeno gotovo 8 milijuna kuna.

„Riječ je o sredstvima za projektno-tehničku dokumentaciju i naši radovi tek počinju, tek slijedi najteži dio. No, ako nastavimo ovako kao što smo i započeli, i kao što smo dosad radili,

uspjet ćemo“ – kazao je ravnatelj Meštrović. Istaknuo je da su projektni timovi već osmislili strukturu Centra, a riječ je o projektima koje će provoditi istraživači s Medicinskog fakulteta, odnosno KBC-a Split, kao i da je projektni program već u poodmakloj fazi i vrlo je obiman. Ustvrdio je i kako će se zgrada nalaziti na području između KBC-a na Križinama i Medicinskog fakulteta. Zahvalio je na podršci ministru zdravstva, prof. dr. sc. Viliju Berošu, ministru znanosti i obrazovanja, prof. dr. sc. Radovanu Fuchsu, ministrici regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Nataši Tramišak, i rektoru Ljutiću, kao i svima koji su pomogli da se ovaj projekt ostvari.

Franka Babić

Digitalizacija i unapređenje nutritivne skrbi oboljelih od kroničnih bolesti

Ideja za projekt naziva „Digitalizacija i unapređenje nutritivne skrbi oboljelih od kroničnih bolesti“ proizašla je iz dugogodišnjeg radnog iskustva doc. prim. dr. sc. Josipe Radić, koja je ujedno i stručna voditeljica projekta, Dore Bučan Nenadić, mag. nutr. i doc. dr. sc. Mislava Radića u kojem se primjećuje potreba za strukturiranom nutritivnom skrbi bolesnika koji boluju od kroničnih bolesti. Uz navedene, idejni je začetnik projekta i prof. dr. sc. Darko Modun. Ideju projekta prepoznali su i podržali KBC Split i Medicinski fakultet te kao takva doprinosi unapređenju znanstvene suradnje između kliničara i pretkliničara na dobrobit bolesnika te unapređenju znanstvene izvrsnosti obiju ustanova.

Projekt „Digitalizacija i unapređenje nutritivne skrbi oboljelih od kroničnih bolesti“, ukupne vrijednosti 3.643.443,46 kn, sufincirani je iz Europskog fonda za regionalni razvoj kroz operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020.“ u iznosu od 3.013.105,60 kn. Započeo je u prosincu 2019. godine te će se provoditi do prosinca 2022. godine. Realizacijom

projekta zaposlene su i nutricionistica Ela Kolak, mag. nutr. i liječnica Marijana Vučković, što je također financirano iz sredstava EU fonda tijekom trajanja projekta. Novouređena ambulanta na prvom katu zgrade bolnice Križine primarno je mjesto rada djelatnika projekta.

Cilj je projekta izrada inovativne digitalne aplikacije u svrhu povećanja kvalitete liječenja i olakšanja praćenja bolesnika koji boluju od niza kroničnih bolesti te imaju specifična ograničenja u svakodnevnoj prehrani. što uvelike smanjuje suradljivost i ustrajnost u procesu liječenja.

Za više informacija o EU fondovima: www.strukturnifondovi.hr

Sadržaj ovog članka isključiva je odgovornost KBC-a Split. Klinički bolnički centar Split, Spinčićeva 1, Split 021/556-111, www.kbsplit.hr

uzz@mefst.hr

Europska unija
Zajedno do fondova EU

Operativni program
**KONKURENTNOST
I KOHEZIJA**

Prvi hrvatski virtualni Cochrane simpozij otkrio prednosti online umrežavanja

Svake godine održava se simpozij Hrvatskog Cochranea o različitim temama poput primjene dokaza u zdravstvu i provedbe odgovora na javnozdravstvena pitanja. Na simpoziju sudjeluju međunarodni i „domaći“ govornici, a cilj je promicanje važnosti dokaza u medicini te razmjena znanja. Simpozij je namijenjen svim donositeljima odluka u zdravstvu, uključujući pacijente, liječnike, provoditelje zdravstvenih politika, ali i studente.

Dvanaesti simpozij Hrvatskog Cochranea održan je po prvi put virtualno, 3. studenoga 2020. godine. Publici se svidio format simpozija, a prijavilo se 177 sudionika iz cijele Hrvatske i okružja. Predstavljene su različite teme koje su se odnosile na javno zdravstvo i COVID-19 pandemiju. Također su predstavljeni posteri vezani za pet zanimljivih originalnih istraživanja.

Glavna urednica Cochraneove knjižnice, službenog časopisa Cochranea, gđa **Karla Soarez Weiser** i tadašnji voditelj nordijskoga Cochrane centra iz Danske, **Karsten Juhl Jorgensen**, bili su glavni međunarodni gosti. Govorili su o tome kako Cochrane odgovara na izazove COVID-19 pandemije. Naime, Cochrane je sve svoje sustavne preglede, specijalne kolekcije, sažetke i Kliničke odgovore učinio besplatno dostupnim javnosti kako bi što brže odgovorio na važna pitanja vezana za pandemiju.

Predstavnice epidemiološke struke zatim su govorile o korištenju pouzdanih dokaza u planiranju javnozdravstvenih mjera i nacionalnih programa. Osvrnule su se i na istine i zablude s kojima se susreću u svojem radu, primjerice s MoPaRu cjepivom. Zahvalni smo prim. dr. sc. **Ivani Pavić Šimetin**, zamjenici ravnatelja Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo, prim. dr. sc. **Željki Karin**, ravnateljici Nastavnoga zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, doc. dr. sc. prim. **Radenki Šamiji**, neuropedijatrici iz KBC-a Split, dr. **Milki Brzović**, dr. sc. **Ivani Marasović Sušnjari** i doc. prim. dr. sc. **Anamariji Jurčev Savičević** s Nastavnoga zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije što su s nama podijelile svoja iskustva.

Kolegice s Katedre za javno zdravstvo također su pridonijele raznovrsnosti tema: doc. dr. sc. **Iris Jerončić**, pročelnica Katedre, povela je raspravu na okruglom stolu o prekomjernom unosu alkohola među hrvatskim građanima, napose mladima, a izv. prof. dr. sc. **Ivana Kolčić** govorila je o postojećim dokazima o korisnim učincima zdrave prehrane i zdravoga načina života, tzv. *lifestyle* medicini.

Okrugli stol bavio se pitanjem kako uspješno primijeniti dokaze iz područja javnoga zdravstva, što je članica Hrvatskog Cochranea **Shelly Pranić** prikladno nazvala *pitanjem za milijun dolara*. Svi sudionici bili su suglasni da svaka primjena takvih dokaza zahtijeva dobro prilagođavanje okružju u kojem se primjenjuje, uz pozorno osluškivanje potreba u zajednici.

Zahvalni smo i prodekanici za znanost Medicinskoga fakulteta u Splitu, prof. dr. sc. **Katarini Vukojević**, na toplim i optimističnim riječima kojima je pozdravila okupljene na početku simpozija i iskazala duboko razumijevanje vrijednosti rada Hrvatskog Cochranea.

Tina Poklepović Peričić

Cochrane objavljuje: kratki prikazi brzih sustavnih pregleda vezanih za COVID-19

Ukratko predstavljamo zaključke Cochraneovih brzih sustavnih pregleda, koji su ujedno i living reviews, tj. redovito se ažuriraju novim dostupnim dokazima

- **Koliko su precizne metode snimanja prsnoga koša u prepoznavanju upale pluća kod COVIDA-19?**

Trenutačno dostupni dokazi upućuju da CT i rendgen prsnoga koša mogu biti dobri dijagnostički testovi za prepoznavanje promjena na plućima uzrokovane COVID-om 19 u osoba koje su diagnosticirane testom koji nije RT-PCR. No, također, CT prsnoga koša možda je manje točan u potvrđivanju ili isključivanju promjena na plućima u osoba za koje se sumnja da imaju COVID-19.

- **Mogu li brzi testovi na koronavirus zamijeniti dosadašnji tip testiranja?**
Zasad dokazi ne upućuju na to da bi brzi testovi mogli biti uspješna zamjena klasičnim RT-PCR testovima. Potrebno je još istraživanja kako bismo vidjeli može li se nešto promjeniti, a dotad – stvari ostaju kakve jesu.

Više informacija možete pronaći na <https://www.cochranelibrary.com/covid-19>

Team building: Kuhanje za beskućnike

U srpnju 2020. godine članovi Hrvatskog Cochranea odlučili su učiniti nešto drugčije. U sklopu svojeg trećeg godišnjeg *team building* druženja preuzeli su izazov i pripremili obrok za 36 beskućnika u Splitu.

Nakon što su se prijavili na *Facebook* stranici "Oh la la", članice hrvatskoga Cochranea okupile su se u domu suvoditeljice Hrvatskog Cochranea, Irene Zakarija-Grković, kako bi

pripremile nekoliko jela. Na meniju su bila tri glavna jela (jedno vegetarijansko, jedno mesno i jedno riblje), tri salate i tri deserta. Glavne kuharice bile su Shelly Pranić, Marija Franka Marušić, Tina Poklepović Peričić i Irena Zakarija-Grković, a pomogla je i Shellyna osmogodišnja kćи Lidija. Preostali članovi Hrvatskoga Cochranea izrazili su potporu beskućnicima pokrivajući troškove sastojaka.

Irena Zakarija-Grković

Foto kolačić

Organski otpad čini preko 30% ukupnog otpada. Kompostiranjem osim što se na taj način štedi deponijski prostor i smanjuje bespotrebno onečišćavanje okoliša iz organskog otpada nastaju vrijedne organske tvari koje poboljšavaju strukturu tla, pomažu zadržavanju vlage, povećavaju mikrobiološku aktivnost što je nužno potrebno za održavanje cvjetnjak i zelenih površina oko zgrada fakulteta. Na taj način izravno doprinosimo smanjenju stvaranja stakleničkih plinova i održavanju bioraznolikosti. U tu svrhu, naši vrijedni djelatnici Službe za izgradnju i održavanje na tri lokacije oko fakulteta postavili su i aktivno koriste kompostere.

Foto žulj

Uzavrela radna atmosfera uredskih prostora zgrade B.

MONA LISA ZAHVALJUJE SE: LEONADU DA VINCIRU, JOHANNESU VERMEERU, EDVAROU MUNCHU I HRNKU HAJDUKU SP. d.o.o. © SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET 2020. GRAFIČKA OBRADA ENTER DIGITAL STUDIO SPLIT

MONA LISA ZAHVALJUJE SE: LEONADU DA VINCIRU, JOHANNESU VERMEERU, EDVAROU MUNCHU I HRNKU HAJDUKU SP. d.o.o. © SVEUČILIŠTE U SPLITU MEDICINSKI FAKULTET 2020. GRAFIČKA OBRADA ENTER DIGITAL STUDIO SPLIT

U povodu 110. obljetnice osnutka nogometnog kluba Hajduk
Mona Liza je posjetila Split i Medicinski fakultet.

Dogovorena je suradnja na projektu „Medicina životnih navika utemeljena na dokazima“ jer navike nas mogu stvoriti ili slomiti.

Josip Barić

BERBA 2020

FRIZIRANJE MASLINA JE URODILO PLODOM

